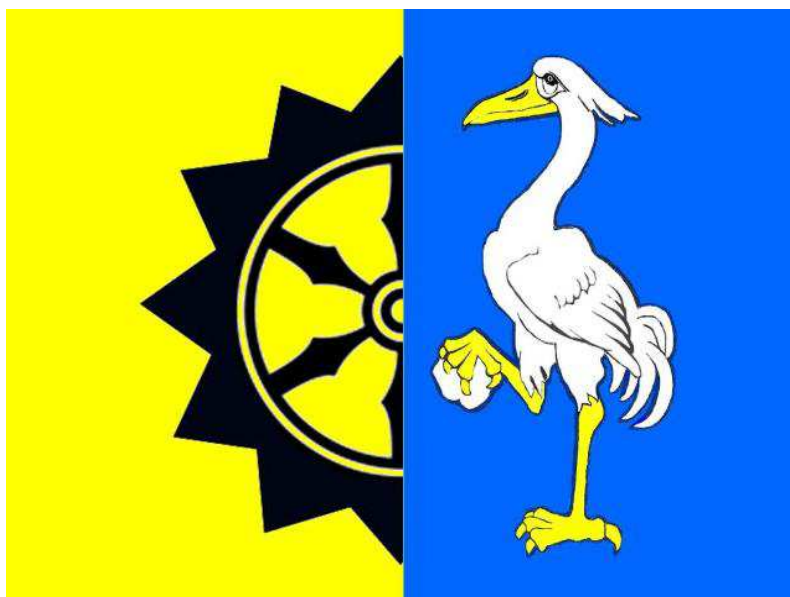


Załącznik do Uchwały

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA  
PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH  
GMINY DRAWNO  
NA LATA 2014 – 2020**



2014

**SPIS TREŚCI**

<b>1. WPROWADZENIE</b>	<b>4</b>
<b>2. INFORMACJE OGÓLNE O GMINIE DRAWNO</b>	<b>7</b>
<b>3. DIAGNOZA DEMOGRAFICZNA</b>	<b>8</b>
<b>4. WYKSZTAŁCENIE</b>	<b>14</b>
<b>5. DIAGNOZA SPOŁECZNA</b>	<b>15</b>
<b>5.1. Charakterystyka gospodarstw domowych</b>	<b>15</b>
<b>5.2. Warunki mieszkaniowe</b>	<b>16</b>
5.2.1. Gminny zasób mieszkaniowy	17
5.2.2. Bezdomność	18
<b>5.3. Oświata i wychowanie</b>	<b>19</b>
<b>5.4. Kultura</b>	<b>20</b>
<b>5.5. Sport i rekreacja</b>	<b>22</b>
<b>5.6. Opieka zdrowotna</b>	<b>23</b>
<b>5.7. Rynek pracy</b>	<b>24</b>
<b>5.8. Stan zdrowia</b>	<b>26</b>
5.8.1. Niepełnosprawność	28
<b>5.9. Uzależnienia</b>	<b>32</b>
5.9.1. Problemy alkoholowe	32
5.9.2. Narkomania	35
<b>5.10. Przestępczość</b>	<b>36</b>
5.10.1. Przemoc w rodzinie	39
<b>5.11. Seniorzy</b>	<b>41</b>
<b>5.12. Ubóstwo</b>	<b>43</b>

<b>5.13. Bezrobocie</b>	<b>46</b>
<b>5.14. Kondycja rodziny</b>	<b>52</b>
<b>5.15. Analiza wyników badań ankietowych</b>	<b>54</b>
<b>5.16. Podsumowanie, wnioski</b>	<b>59</b>
<b>6. ZASOBY POMOCY SPOŁECZNEJ</b>	<b>63</b>
<b>6.1. Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej</b>	<b>63</b>
<b>6.2. Środowiskowy Dom Samopomocy</b>	<b>63</b>
<b>7. ORGANIZACJE POZARZĄDOWE</b>	<b>65</b>
<b>8. CELE STRATEGICZNE, DZIAŁANIA</b>	<b>68</b>
<b>9. SPOSÓB REALIZACJI, RAMY FINANSOWE</b>	<b>92</b>
<b>SPIS TABEL</b>	<b>93</b>

## **1. Wprowadzenie**

Strategia rozwiązywania problemów społecznych stanowi podstawę do realizacji względnie trwałych wzorów interwencji społecznych, podejmowanych w celu zmiany (poprawy) tych

stanów rzeczy (zjawisk) występujących w obrębie danej społeczności, które oceniane są negatywnie.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych jest dokumentem uwarunkowanym prawnie. Obowiązek jej opracowania i realizacji wynika wprost z art. 16 b i art. 17 ust. 1 pkt 1 Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Powinna zawierać diagnozę sytuacji społecznej oraz prognozę zmian w zakresie objętym strategią, a także określać cele strategiczne projektowanych zmian, kierunki niezbędnych działań, sposoby realizacji strategii i ramy finansowe oraz wskaźniki realizacji działań.

Gminna strategia rozwiązywania problemów społecznych winna uwzględniać programy pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i inne, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

Opracowanie Strategii rozwiązywania problemów społecznych Gminy Drawno powierzono Miejsko – Gminnemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Drawnie.

Część diagnostyczna opracowana została na podstawie danych wtórnych, udostępnionych przez Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Drawnie, Urząd Miejski w Drawnie, Powiatowy Urząd Pracy w Choszcznie, Komendę Powiatową Policji w Choszcznie Posterunek w Drawnie oraz organizacje pozarządowe. Ponadto wykorzystano dane statystyczne gromadzone w ramach Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego oraz dane innych instytucji, zajmujących się rozwiązywaniem problemów społecznych w Polsce.

Przeprowadzono również badanie ankietowe, głównie pośród pracowników instytucji realizujących politykę społeczną w Gminie, mające na celu diagnozę problemów społecznych w Gminie.

Na podstawie diagnozy sformułowano obszary problemowe. Następnie, uwzględniając gminne zasoby finansowo – organizacyjne oraz możliwości kompetencyjne, wyznaczono cele i działania, które będą realizowane w okresie 2014 – 2020.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych Gminy Drawno na lata 2014 – 2020 wpisuje się w realizację:

- celu 4 Rozwój kapitału ludzkiego poprzez: zwiększanie aktywności zawodowej; poprawę jakości kapitału ludzkiego; zwiększanie mobilności zawodowej i przestrzennej (Obszar strategiczny II Konkurencyjna gospodarka);

- celu 1 Integracja społeczna poprzez zwiększenie aktywności osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym; zmniejszenie ubóstwa w grupach najbardziej nim zagrożonych (Obszar strategiczny III Spójność społeczna i terytorialna) Strategii Rozwoju Kraju 2020.

Celów szczegółowych Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020, tj.:

- wzrost zatrudnienia;
- wydłużenie aktywności zawodowej i zapewnienie lepszej jakości funkcjonowania osób starszych;
- poprawa sytuacji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- podniesienie poziomu kompetencji i kwalifikacji obywateli.

Celów strategicznych Strategii województwa zachodniopomorskiego w zakresie polityki społecznej do roku 2015 r., tj.:

- przeciwdziałanie i zwalczanie długotrwałego bezrobocia;
- pomoc rodzinom w prawidłowym wypełnianiu ról społecznych;
- przeciwdziałanie i łagodzenie negatywnych skutków marginalizacji grup społecznych;
- zmniejszenie spożycia alkoholu i używania środków psychoaktywnych oraz ograniczanie ich negatywnych skutków wśród mieszkańców województwa;
- tworzenie warunków równego dostępu osób niepełnosprawnych do życia zawodowego i społecznego;
- podniesienie bezpieczeństwa społecznego i socjalnego wśród osób starszych.

Celów strategicznych Powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych Powiatu Choszczeńskiego na lata 2008 – 2015, tj.:

- aktywizacja zawodowa oraz łagodzenie skutków bezrobocia wśród ludzi młodych i długotrwale bezrobotnych;
- wszechstronna pomoc osobom i rodzinom dotkniętym problemem niepełnosprawności;
- profilaktyka i przeciwdziałanie uzależnieniom;
- wielokierunkowa, kompleksowa pomoc osobom uzależnionym i ich rodzinom;

- przeciwdziałanie przemocy w rodzinie;
- zwiększenie dostępności i skuteczności pomocy dla rodzin, w których stosowana jest przemoc
- pomoc rodzinom i osobom zagrożonym dysfunkcjami;
- stworzenie skutecznego systemu wsparcia rodziny.

## **2. Informacje ogólne o Gminie Drawno**

Gmina Drawno leży w południowej części województwa zachodniopomorskiego, w odległości około 90 km od Szczecina, w powiecie choszczeńskim, na zachodnim skraju Puszczy Drawskiej. Od północy graniczy z gminą Kalisz Pomorski, od strony północno –

zachodniej - z gminą Recz, od zachodu - z gminą Choszczno, od południa z gminami Bierzwnik i Dobiegniew a od wschodu – z gminami Tuczo i Człopa.

Zajmuje powierzchnię 321 km<sup>2</sup> i jest największą gminą powiatu choszczeńskiego, stanowiąc około 24 % jego ogólnej powierzchni.

Gmina Drawno pod względem użytkowania terenu zalicza się do obszaru rolniczo - leśnego. Blisko 70 % obszaru gminy stanowią grunty leśne.

W granicach administracyjnych Gminy znajduje się 54 miejscowości, w tym miasto Drawno oraz 9 wsi.

Obszar Gminy podzielony jest na 12 sołectw: Barnimie, Brzeziny, Chomętowo, Dominikowo Drawno, Kiełpino, Konotop, Niemeńsko, Podlesie, Święciechów, Zatom, Żółwino.

W końcu 2013 r. Gmina Drawno liczyła 5 266 mieszkańców, co stanowiło około 10,6 % ogółu ludności powiatu choszczeńskiego. W mieście zamieszkiwało 2 365 osób, na wsi - 2 901 osób. Gęstość zaludnienia w gminie wynosi 17 osób na 1 km<sup>2</sup>.

Na terenie Gminy znajduje się park narodowy (Drawieński Park Narodowy) oraz inne formy ochrony przyrody, w tym: rezerwat, obszary chronionego krajobrazu (4), obszary Natura 2000 (2), pomniki przyrody (20), użytki ekologiczne (16).

Wiodącymi funkcjami Gminy są rolnictwo, leśnictwo oraz turystyka.

### **3. Diagnoza demograficzna**

Według stanu na dzień 31.12.2012 r. Gminę Drawno zamieszkiwało 5 299 osób, z czego 2 619 (49,4 %) stanowiły kobiety. Większość mieszkańców Gminy, tj. 2 935 (55,4 %) mieszkała na wsi.

Z analizy danych Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego (BDL GUS) za lata 2003 – 2012 wynika, że liczba mieszkańców Gminy Drawno zmniejszyła się o 141

osób, tj. o 2,6 %. Największy ubytek ludności odnotowano w mieście, tj. 102 (4,1 %) osoby oraz w populacji kobiet 113 (4,1 %) osób.

Wśród mieszkańców przeważają osoby zamieszkujące na wsi, które stanowiły około 55 % ogółu ludności Gminy.

**Tabela 1. Liczba mieszkańców Gminy w latach 2003 - 2012**

	Liczba				
	Ogółem	Kobiet	Mężczyzn	W mieście	Na wsi
<b>2003</b>	5 440	2 732	2 708	2 466	2 974
<b>2006</b>	5 327	2 674	2 653	2 405	2 922
<b>2009</b>	5 331	2 671	2 660	2 404	2 927
<b>2012</b>	5 299	2 619	2 680	2 364	2 935

Źródło: BDL GUS

W latach 2003 – 2009 liczba kobiet była wyższa niż liczba mężczyzn. W 2010 r. nastąpiło odwrócenie trendu i przez 3 lata liczba mężczyzn była wyższa niż liczba kobiet. Współczynnik feminizacji w Gminie w latach 2010 – 2012 wyniósł 98 kobiet na 100 mężczyzn.

**Tabela 2. Współczynnik feminizacji**

Kobiety na 100 mężczyzn									
2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
101	101	101	101	101	100	100	98	98	98

Źródło: BDL GUS

Jak wynika z poniższej tabeli zmniejszyła się liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym o 479 (34,3 %) osób, natomiast wzrosła liczba ludności w wieku produkcyjnym o 276 (7,8 %) osób i liczba ludności w wieku poprodukcyjnym o 62 (7,2 %) osoby. Udział poszczególnych grup w strukturze ludności Gminy w końcu 2012 r. przedstawiał się następująco: ludność wieku przedprodukcyjnym - 17,3 % , tj. o 8,3 punktu procentowego mniej niż w 2003 r.; ludność w wieku produkcyjnym – 66,5 %, tj. o 6,8 % punktu procentowego więcej niż w 2003 r.; ludność w wieku poprodukcyjnym – 16,2 %, tj. o 1,5 punktu procentowego więcej niż w 2003 r.



**Tabela 3. Ludność wg ekonomicznych grup wieku**

	<b>Ludność w wieku przedprodukcyjnym</b> (0 – 17 lat)	<b>Ludność w wieku produkcyjnym</b> (mężczyźni 18–64, kobiety 18–59 lat)	<b>Ludność w wieku poprodukcyjnym</b> (mężczyźni 65 lat i więcej, kobiety 60 lat i więcej)
<b>2003</b>	1 395	3 246	799
<b>2006</b>	1 174	3 399	754
<b>2009</b>	1 088	3 488	755
<b>2012</b>	916	3 522	861

Źródło: BDL GUS

W Gminie Drawno, za wyjątkiem roku 2006 i 2009, odnotowuje się ujemny przyrost naturalny, czyli liczba zgonów jest wyższa niż liczba urodzeń żywych. W trzech ostatnich latach badanego okresu obserwuje się największy ubytek ludności. Najbardziej krytycznym, pod tym względem, był rok 2011, kiedy liczba zgonów była wyższa od liczby urodzeń żywych o 19.

**Tabela 4. Ruch naturalny**

	<b>2003</b>	<b>2004</b>	<b>2005</b>	<b>2006</b>	<b>2007</b>	<b>2008</b>	<b>2009</b>	<b>2010</b>	<b>2011</b>	<b>2012</b>
<b>Liczba urodzeń żywych</b>	51	52	61	59	55	56	57	44	38	40
<b>Liczba zgonów</b>	60	59	63	55	59	57	55	56	57	51
<b>Przyrost naturalny</b>	-9	-7	-2	4	-4	-1	2	-12	-19	-11

Źródło: BDL GUS

W latach 2003 – 2012 urodziło się łącznie 513 osób, w tym 255 (49,7 %) kobiet i 258 (50,3 %) mężczyzn. W latach 2003 – 2009 rocznie notowano ponad 50 urodzeń. W latach 2010 – 2012 liczba urodzeń wyraźnie spadła. Średniorocznie rejestrowano tylko 41 urodzeń.

**Tabela 5. Urodzenia żywe**

<b>Rok</b>	<b>Ogółem</b>	<b>Kobiety</b>	<b>Mężczyźni</b>	<b>Miasto</b>	<b>Wieś</b>
2003	51	34	17	25	26
2004	52	27	25	20	32

2005	61	32	29	22	39
2006	59	28	31	33	26
2007	55	27	28	29	26
2008	56	20	36	26	30
2009	57	28	29	24	33
2010	44	13	31	20	24
2011	38	21	17	18	20
2012	40	25	15	11	29

Źródło: BDL GUS

Liczba urodzeń jest wyższa na obszarach wiejskich, co wynika z większej liczby mieszkańców wsi. W badanym okresie na wsi urodziło się łącznie 285 (55,6 %) osób, w mieście – 228 (44,4 %) osób.

Dodatkowo analiza danych wykazuje, począwszy od 2007 r., spadek liczby urodzeń w mieście. W 2012 r. urodziło się 11 osób, tj. o 18 (38 %) mniej niż w roku 2007.

W latach 2003 – 2012 zmarły ogółem 572 osoby, w tym 306 (53,5 %) mężczyzn i 266 (46,5 %) kobiet. Na wsi, z racji większej liczby mieszkańców, odnotowano więcej zgonów, tj. 320 (55,9 %), a w mieście – 252 (44,1 %) zgony.

Rocznie liczba zgonów w Gminie utrzymywała się na podobnym poziomie, tj. 57 zgonów, za wyjątkiem roku 2005 i 2012, wówczas odnotowano odpowiednio: 63 i 51 zgonów.

**Tabela 6. Zgony**

Rok	Zgony				
	Ogółem	Kobiety	Mężczyźni	Miasto	Wieś
2003	60	29	31	32	28

2004	59	25	34	27	32
2005	63	31	32	28	35
2006	55	27	28	24	31
2007	59	29	30	20	39
2008	57	30	27	22	35
2009	55	23	32	25	30
2010	56	20	36	28	28
2011	57	30	27	21	36
2012	51	22	29	25	26

Źródło: BDL GUS

W Gminie w latach 2003 – 2012 występowało ujemne saldo migracji, za wyjątkiem lat 2008 – 2009, czyli liczba wymeldowań była wyższa niż liczba zameldowań. W badanym okresie wymeldowało się łącznie 771 osób, w tym 524 (68 %) osoby, które na stałe miejsce swego zamieszkania wybrały miasta, natomiast zameldowało się 611 osób, z czego 330 (54 %) osób przybyło z miast.

**Tabela 7. Migracje ludności**

Rok	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
<b>Zameldowania</b>										
<b>Ogółem</b>	<b>44</b>	<b>43</b>	<b>59</b>	<b>57</b>	<b>74</b>	<b>63</b>	<b>80</b>	<b>69</b>	<b>62</b>	<b>60</b>
<i>z miast</i>	<i>19</i>	<i>25</i>	<i>29</i>	<i>31</i>	<i>30</i>	<i>43</i>	<i>53</i>	<i>37</i>	<i>35</i>	<i>28</i>
<i>ze wsi</i>	<i>25</i>	<i>18</i>	<i>30</i>	<i>25</i>	<i>41</i>	<i>19</i>	<i>27</i>	<i>31</i>	<i>26</i>	<i>32</i>

<i>zza granicy</i>	0	0	0	1	3	1	0	1	1	0
<b>Wymeldowania</b>										
<b>Ogółem</b>	<b>74</b>	<b>88</b>	<b>75</b>	<b>89</b>	<b>86</b>	<b>60</b>	<b>70</b>	<b>83</b>	<b>77</b>	<b>69</b>
<i>do miast</i>	55	56	54	61	67	41	36	48	51	55
<i>na wieś</i>	18	30	20	28	19	19	34	35	26	14
<i>za granicę</i>	1	2	1	0	0	0	0	0	0	0
<b>Saldo migracji</b>	<b>-30</b>	<b>-45</b>	<b>-16</b>	<b>-32</b>	<b>-12</b>	<b>3</b>	<b>10</b>	<b>-14</b>	<b>-15</b>	<b>-9</b>

Źródło: BDL GUS

W latach 2003 – 2012 zawarto łącznie 288 małżeństw, w tej liczbie 48,6 % stanowiły związki małżeńskie zawarte w mieście. Liczba zwartych małżeństw w badanym okresie wzrosła. Do 2006 r. zawierano ponad 20 małżeństw rocznie. Wyjątek stanowił rok 2005 r., kiedy odnotowano 19 nowych związków małżeńskich. W roku 2007 r. zawarto 30 małżeństw, a w kolejnych latach średnio - 34 małżeństwa rocznie.

**Tabela 8. Liczba zawartych małżeństw**

	<b>Liczba zawartych małżeństw</b>		
	<b>Ogółem</b>	<b>Miasto</b>	<b>Wieś</b>
<b>2003</b>	23	12	11
<b>2004</b>	25	12	13
<b>2005</b>	19	8	11
<b>2006</b>	21	11	10
<b>2007</b>	30	12	18
<b>2008</b>	37	21	16

<b>2009</b>	33	16	17
<b>2010</b>	36	17	19
<b>2011</b>	31	17	14
<b>2012</b>	33	14	19

Źródło: BDL GUS

#### 4. Wykształcenie

Poziom wykształcenia mieszkańców Gminy Drawno opracowano na podstawie danych Narodowego Spisu Powszechnego 2011 (NSP 2011) dla powiatu choszczeńskiego, co obrazuje poniższa tabela.

**Tabela 9. Struktura wykształcenia w powiecie i Gminie – wg NSP 2011**

Poziom wykształcenia	Liczba osób w powiecie	w %	Liczba osób w gminie – dane szacunkowe
Ogółem*	43 742**	100,0	4668**
Wyższe	4 868	11,1	ok. 518
Średnie i policealne	11 660	26,7	ok. 1 246
Zasadnicze zawodowe	9 673	22,1	ok. 1 032
Podstawowe ukończone i gimnazjalne	14 496	33,1	ok. 1 545

Podstawowe nieukończone i bez wykształcenia szkolnego	9 47	2,2	ok. 103
-------------------------------------------------------	------	-----	---------

\* Dane dla poszczególnych poziomów wykształcenia mogą nie sumować się na „ogółem” w związku z niepublikowaniem informacji o osobach o nieustalonym wykształceniu.\*\* Ludność faktycznie zamieszkała w wieku 13 lat i więcej.

**Tabela 10. Struktura wykształcenia w Gminie wg Narodowego Spisu Powszechnego 2002 (NSP 2002)**

Poziom wykształcenia	Liczba osób w gminie	w %
Ogółem*	4 542**	100,0
Wyższe	218	4,8
Średnie i policealne	919	20,2
Zasadnicze zawodowe	1 063	23,4
Podstawowe ukończone	1 747	38,5
Podstawowe i nieukończone i bez wykształcenia szkolnego	495	10,9

\* Dane dla poszczególnych poziomów wykształcenia mogą nie sumować się na „ogółem” w związku z niepublikowaniem informacji o osobach o nieustalonym wykształceniu. \*\*Ludność w wieku 13 lat i więcej.

Porównując wyniki NSP 2011 z wynikami NSP 2002 zauważyć można, że poziom wykształcenia mieszkańców Gminy Drawno wzrósł. Odsetek osób z wykształceniem wyższym wzrósł z 4,8 % w 2002 r. do 11,1 %, tj. o 6,3 punktu procentowego. Udział osób posiadających wykształcenie średnie i policealne w ogóle ludności w wieku 13 lat i więcej zwiększył się o 6,5 punktu procentowego, tj. z 20,2 % w 2002 r. do 26,7 % w 2011 r. Najliczniejszą grupą mieszkańców, w 2011 r., były osoby z wykształceniem podstawowym i gimnazjalnym, tj. 33,1 %.

## 5. Diagnoza społeczna

### 5.1. Charakterystyka gospodarstw domowych

Na podstawie danych NSP 2011 szacuje się, że w gminie było około 1 790 gospodarstw domowych, które przeciętnie liczyły około 2,98 osób. Przewidywaną strukturę gospodarstw domowych wg liczby osób przedstawia poniższa tabela.

**Tabela 11. Struktura gospodarstw domowych wg NSP 2011**

Liczba osób w gospodarstwie domowym	% gospodarstw domowych
1 osoba	21,7
2 osoby	24,3

3 osoby	20,4
4 osoby	16,4
5 i więcej osób	17,0

W 2011 r. w Gminie najliczniejszą grupą gospodarstw domowych były gospodarstwa 2-osobowe.

Główne źródło utrzymania mieszkańców Gminy wskazuje poniższa tabela.

**Tabela 12. Główne źródło utrzymania mieszkańców Gminy wg NSP 2011**

<b>Źródło utrzymania</b>	<b>% mieszkańców</b>
Praca najemna poza rolnictwem	26,0
Na rachunek własny poza rolnictwem lub dochody z wynajmu	2,9
Praca w rolnictwie	2,5
Emerytura	16,3
Renta	6,7
Pozostałe źródła	6,5
Utrzymywani	34,5
Nieustalone	4,1

Mieszkańcy Gminy Drawno utrzymują się głównie z pracy najemnej oraz ze źródeł niezarobkowych, tj. emerytur i rent.

## **5.2. Warunki mieszkaniowe**

Według danych BDL GUS- u w końcu 2012 r. w Gminie Drawno było 1 068 budynków mieszkalnych, w tym 338 w mieście i 730 na wsi, które ogółem liczyły 1 841 mieszkań, co oznacza, że na 1 000 mieszkańców przypadały 347,4 mieszkania. Dla porównania w Polsce na 1 000 mieszkańców w 2012 r. przypadało 356,1 mieszkań, a województwie zachodniopomorskim - 362,7.

Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania w Gminie wynosiła 67,9 m<sup>2</sup>, w Polsce - 72,8 m<sup>2</sup>, natomiast w zachodniopomorskim - 69,9 m<sup>2</sup>. W Gminie na jedną osobę przypadało średnio 23,6 m<sup>2</sup> powierzchni użytkowej mieszkania, w Polsce - 25,9 m<sup>2</sup>, w województwie - 25,3 m<sup>2</sup>.

Wyposażenie mieszkań w Gminie Drawno w instalacje techniczno – sanitarne w 2012 r. prezentuje poniższa tabela.

**Tabela 13. Wyposażenie mieszkań w Gminie w instalacje techniczno – sanitarne wg stanu z dnia 31.12.2012 r.**

Instalacje techniczno – sanitarne	Liczba mieszkań		
	Ogółem	Miasto	Wieś
Wodociąg	1 792	833	959
Ustęp spłukiwany	1 717	807	910
Łazienka	1 604	773	831
Centralne ogrzewanie	1 266	628	638
Gaz sieciowy	359	279	80

Źródło: BDL GUS

Z danych zamieszczonych w tabeli wynika, że 97,3 % mieszkań posiadało wodociąg, 93,3 % - ustęp spłukiwany, 87,1% - łazienkę, 68,8 % mieszkań wyposażonych było w centralne ogrzewanie, a 19,5 % mieszkań w gaz sieciowy.

### 5.2.1. Gminny zasób mieszkaniowy

Gminny zasób mieszkaniowy według stanu na dzień 28 lutego 2013 r. stanowiło 6 samodzielnych komunalnych budynków mieszkalnych oraz 38 budynków stanowiących współwłasność komunalną i prywatną. Trzydzieści pięć budynków zlokalizowanych jest na terenie miasta, 9 na terenie wiejskim. W budynkach tych znajduje się: 89 lokali mieszkalnych o łącznej powierzchni 4 546,37 m<sup>2</sup>, 8 socjalnych o powierzchni 296,90 m<sup>2</sup> i 4 lokale tymczasowe o powierzchni 102,48 m<sup>2</sup>.

Większość budynków powstała przed 1945 r. i wyposażona jest w instalację wodno – kanalizacyjną.



Od kwietnia 2012 r. w lokalach tworzących mieszkaniowy zasób Gminy obowiązuje stawka czynszu wysokości 3 zł za 1 m<sup>2</sup> powierzchni użytkowej lokalu.

Zarządcą komunalnych zasobów mieszkaniowych Gminy jest Komunalny Zakład Usługowo - Handlowy (KZU - H) w Drawnie.

Jak wynika z poniższej tabeli potrzeby mieszkaniowe mieszkańców przewyższają możliwości Gminy. W 2013 r., na 32 osoby oczekujące na wynajem mieszkania, 7 otrzymało przydział lokalu, tj. 21,9 %.

W latach 2011 – 2013 liczba oczekujących na mieszkanie z gminnego zasobu utrzymywała się na podobnym poziomie, natomiast liczba przydzielonych mieszkań wzrosła ponad dwukrotnie.

**Tabela 14. Liczba wniosków o wynajem i przydzielonych mieszkań komunalnych**

Wyszczególnienie	2011	2012	2013
Liczba wniosków zakwalifikowanych do wynajmu mieszkania z gminnego zasobu	34	35	32
Liczba przydzielonych mieszkań z gminnego zasobu	3	6	7

*Źródło: Urząd Miejski w Drawnie*

Z danych statystycznych BDL GUS- u wynika, że liczba najemców lokali z zasobu gminnego, zalegających z opłatami za mieszkanie wzrosła. W końcu 2011 r. 23 najemców posiadało nieuregulowane należności z tytułu opłat za mieszkanie na łączną kwotę 48 300 zł, tj. ponad trzy razy więcej niż w 2009 r., w którym zanotowano 7 dłużników na łączną kwotę 4 300 zł.

Osoby posiadające tytuł prawny do zajmowanego lokalu i spełniające określone kryterium dochodowe oraz kryterium powierzchni lokalu mają prawo do pomocy finansowej państwa, służącej pokryciu kosztów utrzymania mieszkania, tj. dodatku mieszkaniowego. Liczbę oraz łączną kwotę wypłaconych dodatków mieszkaniowych w Gminie w latach 2010 – 2012 przedstawia poniższa tabela. Wynika z niej, że liczba wypłaconych dodatków mieszkaniowych zmniejszyła się. W 2012 r. wypłacono o 66 (5,2 %) dodatków mniej niż w 2010 r.

**Tabela 15. Dodatki mieszkaniowe w latach 2010 – 2012 w Gminie Drawno**

<b>Wyszczególnienie</b>	<b>2010</b>	<b>2011</b>	<b>2012</b>
Liczba wypłaconych dodatków mieszkaniowych	1 262	1 262	1 196
w tym w zasobie gminnym	542	475	412
Kwota wypłaconych dodatków mieszkaniowych	185 376	188 978	187 006
w tym w zasobie gminnym	83 325	71 138	69 262

Źródło: M - GOPS Drawno

### **5.2.2. Bezdomność**

W świetle Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, osoba bezdomna to osoba niezamieszkująca w lokalu mieszkalnym w rozumieniu przepisów o ochronie praw lokatorów i mieszkaniowym zasobie gminy i niezameldowana na pobyt stały, w rozumieniu przepisów o ewidencji ludności, a także osoba niezamieszkująca w lokalu mieszkalnym i zameldowana na pobyt stały w lokalu, w którym nie ma możliwości zamieszkania.

Bezdomność jest wynikiem różnych czynników, do najważniejszych należą: konflikty rodzinne, eksmisje, powrót z zakładu karnego bez możliwości zamieszkania, brak stałych dochodów, przemoc w rodzinie, uzależnienia, opuszczenie domu dziecka.

W 2013 r. Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej (M – GOPS) w Drawnie, z powodu bezdomności, udzielił pomocy 7 osobom. tj. 3 osobom więcej niż w 2011 r.

### **5.3. Oświata i wychowanie**

Na terenie Gminy funkcjonują następujące placówki oświatowe: Przedszkole Miejskie, Szkoła Podstawowa im. Stefana Żeromskiego oraz Gimnazjum Publiczne im. Saperów Polskich, które zlokalizowane są w mieście Drawno i prowadzone są przez Gminę. Ponadto w Niemieńsku znajduje się, prowadzony przez powiat, Specjalny Ośrodek Szkolno - Wychowawczy (SOSZW) im. Marii Grzegorzewskiej, który kształci dzieci i młodzież niepełnosprawną intelektualnie w stopniu umiarkowanym i znacznym oraz z niepełnosprawnościami sprzężonymi, w ramach Szkoły Podstawowej Specjalnej, Gimnazjum Specjalnego i Szkoły Specjalnej Przystosabiającej do Pracy.

W Gminie nie funkcjonuje żadna z form opieki nad dzieckiem do lat 3 przewidziana Ustawą z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3.

W bieżącym roku szkolnym do Przedszkola uczęszcza 117 dzieci w wieku 3 – 6 lat, które podzielone są na 5 oddziałów. Opiekę nad nimi sprawuje 8 nauczycieli. W Szkole Podstawowej w roku szkolnym 2013/2014 kształci się 263 uczniów. Zatrudnionych jest 21 nauczycieli. Gimnazjum liczy 155 uczniów i 18 nauczycieli.

Żadna z placówek nie posiada zatrudnionego psychologa. Raz w tygodniu w Przedszkolu i Szkole Podstawowej odbywają się zajęcia z logopedą.

W szkołach prowadzone są zajęcia pozalekcyjne. W Szkole Podstawowej, oprócz zajęć rozwijających zainteresowania uczniów (m.in. koło polonistyczne, dziennikarskie, katechetyczne, plastyczne, przyrodnicze, Szkolny Klub Sportowy), realizowane są zajęcia dydaktyczno – wyrównawcze i zajęcia przygotowujące do sprawdzianu po szkole podstawowej. Ponadto przy szkole działa klub żeglarski. W Gimnazjum prowadzone są koła zainteresowań z języka polskiego, języka niemieckiego, matematyki, geografii, historii oraz Szkolnego Klubu Sportowego.

Placówki oświatowe organizują konkursy, zawody i turnieje sportowe oraz imprezy okolicznościowe. Biorą udział w międzynarodowych i ogólnopolskich akcjach i kampaniach, takich jak: „Sprzątanie Świata” Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy, „Cała Polska czyta dzieciom” , „Góra grosza”, przedświąteczne zbiórki żywności.

W szkołach funkcjonuje system stypendialny o charakterze motywacyjnym.

Dzieci do Przedszkola i szkół dowożone są przez lokalną firmę, wyłonioną w drodze postępowania o udzielenie zamówienia publicznego.

W roku szkolnym 2012/2013 koszt utrzymania ucznia w Gminie wyniósł 10 527,90 zł.

## **5.4. Kultura**

Życie kulturalne w gminie skupia się w mieście Drawno, gdzie działa Drawieński Ośrodek Kultury (DOK) oraz Biblioteka Publiczna. Na obszarach wiejskich głównym miejscem życia kulturalnego mieszkańców są świetlice.

Drawieński Ośrodek Kultury mieści się w budynku poddanym gruntownej modernizacji, trwającej dwa lata i zakończonej w 2013 roku, współfinansowanej ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego w ramach Osi 5 Turystyka,

Kultura i Rewitalizacja. Dysponuje m.in. salą widowisko – kinową na 246 osób, salą biesiadną na około 85 osób wraz z dobrze wyposażonym zapleczem kuchennym oraz pomieszczeniami, w których odbywają się zajęcia. Wraz ze wspomnianą modernizacją budynku zagospodarowano przyległy do niego teren, m.in. wykonano muszlę koncertową i plac zabaw dla dzieci.

Działalność Drawieńskiego Ośrodka Kultury obejmuje sekcję wokalną, plastyczną, taneczną, witrażu artystycznego i rysunku. Przy DOK- u działa filia Państwowej Szkoły Muzycznej I stopnia im. Ignacego Paderewskiego w Choszczynie oraz zespół śpiewaczy „Drawianki”. Ponadto DOK organizuje warsztaty pracy twórczej dla dzieci i młodzieży oraz dorosłych mieszkańców Gminy. W 2013 r. zrealizowano m.in. warsztaty rzeźbiarskie, warsztaty taneczne i wokalne dla dzieci młodzieży, dla dorosłych - warsztaty filcowania na mokro i witrażu.

DOK jest organizatorem i współorganizatorem przedsięwzięć o charakterze kulturalnym oraz imprez okolicznościowych, w tym m.in. Spotkań Artystów, Działaczy i Twórców Kultury, Festiwalu Krasnali Ogrodowych, Zachodniopomorskiego Festiwalu Piosenki Ludowej, Festiwalu Piosenki Papieskiej, Nocy Świętojańskiej, Dnia Matki i Dziecka, powitania Nowego Roku itp.

Działające w ramach DOK- u Kino „Wedel”, ze względów technicznych, zaprzestało wyświetlania filmów w ramach stałych seansów.

Na terenie Gminy działa pięć świetlic, które zlokalizowane są w następujących miejscowościach: Barnimie, Chomętowo, Dominikowo, gdzie zajęcia odbywają się codziennie oraz Kiełpino i Święciechów. Zajęcia w świetlicy w Święciechowie odbywają się trzy razy w tygodniu, a w świetlicy w Kiełpinie przez dwa dni w tygodniu. W zajęciach uczestniczą dzieci i młodzież, ogółem 63 osoby.

Od jesieni 2013 r., w DOK- u realizowane są rybne warsztaty kulinarne w ramach środka 4.1. Programu Operacyjnego „Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich 2007-2013”.

W ramach przedsięwzięcia przewidziano: wyposażenie zaplecza kuchennego w niezbędny sprzęt AGD, 12 kulinarnych warsztatów rybnych dla uczniów Szkoły Podstawowej i Gimnazjum w Drawnie oraz publikację albumu/przewodnika promującego m.in. Gminę

Drawno, w którym oprócz informacji turystycznych znajdują się przepisy na wykonanie 12 najlepszych potraw rybnych, wyłonionych podczas warsztatów. Ponadto zakłada się również przeprowadzenie konkursu, w wyniku którego zostaną wyłonione trzy potrawy, które otrzymają miano najlepszej tradycyjnej potrawy regionalnej.

Biblioteka w Drawnie poza tzw. społecznym punktem bibliotecznym w Barnimiu jest jedyną biblioteką publiczną w Gminie. Mieści się w budynku Drawieńskiego Ośrodka Kultury. Czynna jest przez 6 dni w tygodniu, od poniedziałku do piątku w godzinach od 11:00 do 18:00, a w soboty od 10:00 do 14:00.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2013 r. jej księgozbiór liczył 34 370 woluminów. Posiadała ponad 900 czytelników.

W wypożyczalni, w której dominuje literatura piękna, znajduje się również literatura popularno-naukowa oraz literatura popularna.

Czytelnia, oprócz księgozbioru podręcznego obejmującego encyklopedie, słowniki, leksykony, informatory itp. oraz literaturę z poszczególnych dziedzin nauki, oferuje darmowy dostęp do Internetu. Ponadto dysponuje czasopismami, w tym dwoma tytułami dzienników oraz książką mówioną. Oferuje również wypożyczenia międzybiblioteczne, w ramach których pośredniczy w zamawianiu materiałów bibliotecznych.

Biblioteka organizuje spotkania i wieczory autorskie, wystawy, konkursy i zabawy dla dzieci. Uczestniczy w projekcie „FunEnglish w bibliotece” , w ramach którego dzieci w wieku 6 – 12 mają możliwość bezpłatnej nauki języka angielskiego za pośrednictwem Internetu.

## **5.5. Sport i rekreacja**

Na terenie Gminy rozwija się piłka nożna, piłka ręczna i sporty wodne.

Zadania z zakresu upowszechniania kultury fizycznej w Gminie realizują: Miejski Klub Sportowy (MKS) „Drawa” Drawno (piłka nożna), Ludowy Klub Sportowy (LKS) „Świt” Barnimie (piłka nożna), Uczniowski Klub Sportowy (UKS) „Drawianka” (piłka ręczna) i Szkolny Klub Żeglarski „Drawa” (SKŻ), które corocznie dotowane są budżetu Gminy.

W ramach MKS „Drawa” trenuje drużyna juniorów, trampkarzy młodzików, orlików i żaków, w ramach LKS „Świt” – drużyna juniorów i seniorów. UKS „Drawianka” prowadzi zajęcia treningowe dla młodzieży gimnazjalnej. W ramach SKŻ trenują trzy grupy tj.: klasa Cadet - młodzież do 17 roku życia; klasa Optimist (OPP) - uczniowie szkoły podstawowej; szkółka klasa OPP – dzieci w wieku przedszkolnym.

Na terenie Gminy mieszkańcy mogą wypoczywać w sposób aktywny korzystając z obiektów sportowych, tj. kompleksu boisk „Orlik 2012” w Drawnie, boiska do piłki nożnej w Drawnie i Barnimiu, hali sportowej w Szkole Podstawowej w Drawnie, odbywając wycieczki piesze i rowerowe oraz jeżdżąc konno, po specjalnie wytyczonych szlakach turystycznych.

W okresie letnim mogą odbywać spływy kajakiem szlakami rzeki Drawy i Korytnicy oraz wypoczywać, m.in. nad jeziorem Adamowo w Drawnie i nad Jeziorem Dominikowskim.

Najmłodszy mieszkańcy Gminy mają do dyspozycji place zabaw.

Mieszkańcy mają możliwość uczestnictwa również w zorganizowanych formach rekreacji, tj. rajdach rowerowych, pieszych, zawodach wędkarskich, turniejach brydża sportowego, zlotach (Miłośników Astronomii, Miłośników Puszczy Drawskiej, Miłośników Kajakarstwa), turnieju strzeleckim, zawodach grzybobrania.

## **5.6. Opieka zdrowotna**

Na terenie Gminy udzielane są świadczenia z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej i stomatologii. Z końcem 2013 r. w Gminie zaprzestano realizacji świadczeń z zakresu ginekologii.

Podstawowa opieka zdrowotna realizowana jest w dni powszednie, od poniedziałku do piątku, między godziną 8.00 a 18.00, z wyłączeniem dni ustawowo wolnych od pracy przez Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Eskulap” (NZOZ „Eskulap”) w Drawnie. NZOZ „Eskulap” udziela świadczeń gwarantowanych w ramach podstawowej opieki zdrowotnej, tj. świadczeń profilaktycznych, diagnostycznych, leczniczych, rehabilitacyjnych oraz pielęgnacyjnych z zakresu medycyny ogólnej, rodzinnej i pediatrii.

Nocna i świąteczna opieka zdrowotna, realizowana między godziną 18.00 a 8.00 rano w dni powszednie oraz całodobowo w dni wolne od pracy, dla mieszkańców Gminy jest udzielana

w Choszcznie przez jeden zespół lekarsko – pielęgniarski Falck Medycyna Region Zachodniopomorski.

Świadczeń z zakresu stomatologii podstawowej dla dzieci i młodzieży oraz dorosłych w Gminie udziela Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Niko - Dent w Drawnie, m.in. w ramach umowy zawartej z Narodowym Funduszem Zdrowia.

Świadczeń z zakresu ambulatoryjnej opieki specjalistycznej, leczenia szpitalnego, ratownictwa medycznego, rehabilitacji leczniczej dla mieszkańców Gminy w powiecie choszczeńskim udziela Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Choszcznie.

Na terenie Gminy, w ramach podstawowej opieki zdrowotnej, realizowane są programy z zakresu profilaktyki chorób układu krążenia i gruźlicy.

W Gminie działają dwie apteki, tj. Apteka 112 i Apteka Herba w Drawnie, które mają podpisane umowy z Narodowym Funduszem Zdrowia na realizację recept refundowanych.

## **5.7. Rynek pracy**

Lokalny rynek pracy, według rejestru REGON stanu z końca grudnia 2013 r., tworzyło 365 podmiotów gospodarki narodowej. W stosunku do 2012 r. liczba podmiotów zmniejszyła się o 6 (1,6 %).

Zdecydowaną większość podmiotów stanowiły jednostki sektora prywatnego, który obejmował 343 firmy, tj. 94,0 % ich ogólnej liczby.

W sektorze prywatnym w 2013 r. dominowały podmioty gospodarcze sklasyfikowane w PKD (Polska Klasyfikacja Działalności) w sekcji: handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych – 18,4 %, rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo – 13,7 %, budownictwo – 13,1 %, przetwórstwo przemysłowe – 9,6 %. Łącznie stanowiły 54,8 % wszystkich podmiotów sektora prywatnego. Szczegółowe dane o liczbie podmiotów gospodarczych w Gminie Drawno w 2013 r. przedstawia poniższa tabela.

**Tabela 16. Podmioty gospodarcze wpisane do rejestru REGON w Gminie Drawno (stan na dzień 31.12.2013 r.)**



Seksja PKD	Liczba		
	Razem	Miasto	Wieś
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	47	16	31
Przetwórstwo przemysłowe	33	18	15
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	2	0	2
Budownictwo	45	25	20
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli	63	41	22
Transport i gospodarka magazynowa	16	12	4
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	15	10	5
Informacja i komunikacja	4	2	2
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	5	5	0
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	36	25	11
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	12	7	5
Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	17	13	4
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	6	4	2
Edukacja	14	6	8
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	12	7	5
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	12	7	5
Pozostała działalność usługowa	26	17	9
	365	215	150

*Źródło: BDL GUS*

W sektorze publicznym w Gminie Drawno w 2013 r. działały 22 podmioty (6,0 %), w tym:

- 7 w sekcji edukacja,
- 5 w sekcji obsługa rynku nieruchomości,
- 3 w sekcji opieka zdrowotna i pomoc społeczna,
- 3 w sekcji administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne;
- 3 w sekcji kultura, rozrywka i rekreacja,
- 1 w sekcji rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo.

Większość podmiotów gospodarczych, tj. 215 (58,9 %) w tym 17 podmiotów sektora publicznego, posiadało siedzibę w mieście. Pozostałe (150) podmioty gospodarcze, w tym 5 sektora publicznego, posiadały lokalizację na obszarze wiejskim, gdzie skupiona jest większość podmiotów gospodarczych Gminy sekcji rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo – 66,0 %. W mieście dominują przedsiębiorstwa sekcji handel i naprawa pojazdów samochodowych, stanowiąc 65,1 % ogólnej liczby podmiotów gospodarczych Gminy tejże sekcji.

W strukturze przedsiębiorstw według klas wielkości określonych liczbą pracujących, największy odsetek (94,8 %) stanowiły przedsiębiorstwa o liczbie pracujących od 0 do 9 osób. Do podmiotów liczących od 10 do 49 pracowników należało 4,11 % jednostek. Podmioty liczące od 50 do 249 pracowników stanowiły 1,1 % ogólnej liczby podmiotów gospodarczych w Gminie Drawno w 2013 r.

Wśród podmiotów gospodarczych generujących miejsca pracy w Gminie znajdują się przede wszystkim podmioty publiczne, m.in. Urząd Miejski, jednostki organizacyjne Gminy, Drawieński Park Narodowy, Nadleśnictwo Drawno, Dom Pomocy Społecznej w Brzezinach. Wśród prywatnych podmiotów gospodarczych miejsca pracy tworzą zakłady przetwórstwa drewna oraz zakłady, wykonujące usługi z zakresu gospodarki leśnej.

Pozostałe podmioty gospodarcze to często przedsiębiorstwa niezatrudniające lub zatrudniające do 5 pracowników. Należą do nich przedsiębiorstwa handlu detalicznego, zakłady usługowe, głównie branży turystycznej.

Ponadto mieszkańcy Gminy pracują w rolnictwie. Według danych Powszechnego Spisu Rolnego 2010 na terenie Gminy funkcjonowały 174 gospodarstwa rolne, w tym 171 indywidualnych gospodarstw.

Na podstawie danych NSP 2011 szacuje się, że w 2011 r. w Gminie Drawno 2 158 (47,3 %) osoby były aktywne zawodowo, z tego 1 748 (81,0 %) posiadały pracę, a bez pracy pozostawało 410 osób.

## 5.8. Stan zdrowia

Według danych BDL GUS- u mieszkańcy Gminy Drawno w 2012 r. skorzystali z 22 589 porad zdrowotnych w ramach podstawowej opieki zdrowotnej tj. o 210 porad mniej niż w 2010 roku.

Z informacji uzyskanych z Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej (NZOZ) „Eskulap” w Drawnie wynika, że najczęstszym schorzeniem występującym wśród mieszkańców Gminy w wieku 0 – 18 lat są alergie, wśród których dominuje dychawica oskrzelowa. Inne schorzenia u dzieci i młodzieży to otyłość i zniekształcenia kręgosłupa. Stan zdrowia mieszkańców Gminy w wieku 0 -18 lat wg stanu na dzień 31 grudnia 2013 r. prezentuje poniższa tabela.

**Tabela 17. Stan zdrowia mieszkańców Gminy w wieku 0 - 18 lat wg stanu na dzień 31.12.2013 r.**

Rodzaj schorzenia – najczęstsze	Liczba
Alergie	
- dychawica oskrzelowa	42
- pokarmowe	13
- skórne	17
Niedokrwistość	20
Otyłość	33
Zniekształcenie kręgosłupa	31

Źródło: NZOZ „Eskulap”

Wśród osób dorosłych przeważają choroby układu krążenia i cukrzyca. Stan zdrowia mieszkańców Gminy w wieku 19 lat i więcej wg stanu na dzień 31 grudnia 2013 r. przedstawia poniższa tabela.

**Tabela 18. Stan zdrowia mieszkańców gminy w wieku 19 lat i więcej wg stanu na dzień 31.12.2013 r.**

Rodzaj schorzenia – najczęstsze	Liczba
Choroby układu krążenia	251
Cukrzyca	121
Nowotwory	52

Przewlekłe choroby układu pokarmowego	68
Przewlekły nieżyt oskrzeli	63

Źródło: NZOZ „Eskulap”

Do najczęstszych przyczyn zgonów w Gminie należą: choroby układu krążenia, nowotwory oraz tzw. zewnętrzne przyczyny zgonów.

W 2013 r. z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby M - GOPS w Drawnie udzielił pomocy 74 rodzinom, tj. 5 rodzinom więcej niż w 2011 r.

Parafialny Zespół Caritas w Barnimiu corocznie organizuje profilaktyczne szczepienia przeciw grypie dzieci w wieku 5 – 12 lat. W 2013 r. szczepieniem objęto 39 dzieci.

### **5.8.1. Niepełnosprawność**

Według Światowej Organizacji Zdrowia niepełnosprawność oznacza długotrwałą obniżoną sprawność fizyczną, umysłową, intelektualną lub sensoryczną, która w interakcji z różnymi barierami może ograniczać pełne i efektywne uczestnictwo jednostki w życiu społecznym na równych zasadach z innymi obywatelami.

W Polsce nie ma jednej powszechnie stosowanej definicji niepełnosprawności. Niepełnosprawność w systemie orzekania o niepełnosprawności oznacza trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy (niepełnosprawność prawna).

Szerzej problem niepełnosprawności ujmuje Główny Urząd Statystyczny, który do grupy osób niepełnosprawnych zalicza również osoby, które nie posiadają orzeczenia o niepełnosprawności, ale deklarują, że posiadają ograniczenia w wykonywaniu wybranych czynności (tzw. niepełnosprawność biologiczna).

W Polsce populacja osób niepełnosprawnych, wg danych NSP 2011 liczyła 4 697,5 tys., czyli 12,2 % ogółu ludności kraju. Ponad 3,1 mln osób (dokładnie 3 133,2 tys.) posiadało prawne potwierdzenie faktu niepełnosprawności. Pozostałe 1 564,3 tys. to osoby niepełnosprawne biologicznie.

Dane o liczbie osób niepełnosprawnych w Gminie Drawno mają charakter szacunkowy i opracowane zostały na podstawie danych NSP 2011 dla powiatu choszczeńskiego.

Szacuje się, że ogólna liczba osób niepełnosprawnych w Gminie wyniosła 632 osoby, tj. 11,8 % ogółu ludności Gminy. Oznacza to, że co ósmy mieszkaniec Gminy był osobą niepełnosprawną.

Wśród osób niepełnosprawnych kobiety stanowiły około 50,2 % (317), mężczyźni 49,8 % (315).

Osoby niepełnosprawne prawnie stanowiły około 71,4 % (451) ogółu niepełnosprawnych, co oznacza, że 28,6 % (181) to osoby niepełnosprawne tylko biologicznie.

Ocenia się, że struktura osób niepełnosprawnych prawnie według danych NSP 2011 przedstawiała się następująco: 106 (23,6 %) osób posiadało orzeczenie o lekkim stopniu niepełnosprawności, 164 (36,4 %) osoby posiadały orzeczenie o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, znaczny stopień niepełnosprawności posiadały 143 (31,7 %) osoby. Liczba osób niepełnosprawnych prawnie o nieustalonym stopniu niepełnosprawności, jak i liczba osób niepełnosprawnych prawnie w wieku 0 – 15 lat przedstawiała się podobnie i wyniosła odpowiednio około 18 (4,1 %) osób i około 19 (4,2 %) osób.

Szacuje się, że wśród ogółu niepełnosprawnych, osoby w wieku przedprodukcyjnym stanowiły 4,1 % (26), osoby w wieku produkcyjnym – 56,3 % (356), a osoby w wieku poprodukcyjnym 39,6 % (250).

Zadania w zakresie orzekania o niepełnosprawności dla mieszkańców Gminy Drawno realizuje Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Choszczynie, z informacji którego wynika, że najczęstszą przyczyną orzekania o niepełnosprawności u osób powyżej 16 roku życia są upośledzenia narządu ruchu, choroby układu oddechowego i krążenia oraz inne, w tym schorzenia endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego. Wśród osób przed 16 rokiem życia przyczyną niepełnosprawności są najczęściej choroby układu oddechowego i krążenia.

Zdecydowana większość osób powyżej 16 roku życia orzekana w Zespole do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Choszczynie w latach 2011 – 2013 nie posiadała zatrudnienia.

W latach 2012 – 2013 r. w Powiatowym Urzędzie Pracy w Choszcznie zarejestrowanych było 10 niepełnosprawnych mieszkańców Gminy, w tym 8 mężczyzn, tj. o 6 mieszkańców więcej niż w 2011 roku.

Niepełnosprawność jest jednym z powodów przyznawania pomocy społecznej. W 2013 r. zasiłek stały z powodu niepełnosprawności pobierało 45 osób, tj. o 2 więcej niż w 2011 r. W 2013 r. z powodu niepełnosprawności 32 osobom przyznano zasiłek okresowy, tj. o 1 osobę więcej niż w 2011 r. W latach 2011 – 2013 liczba korzystających z usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania wzrosła z 6 do 10 osób. W 2013 r. ze specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi korzystały 23 osoby, tj. o 3 osoby więcej niż w 2011 r.. W końcu 2013 r. w domach pomocy społecznej przebywało 15 niepełnosprawnych mieszkańców Gminy, podobnie jak w 2011 roku.

**Tabela 19. Pomoc społeczna w latach 2011 – 2013 na rzecz niepełnosprawnych**

Wyszczególnienie	Liczba osób		
	2011	2012	2013
Zasiłek stały z powodu niepełnosprawności	43	49	45
Zasiłek okresowy ze względu na niepełnosprawność	31	34	32
Usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania	6	7	10
Specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi	20	23	23
Liczba osób przebywających w domach pomocy społecznej, ze względu na niepełnosprawność	15	16	15

Źródło: M – GOPS Drawno

Osobom niepełnosprawnym lub ich rodzicom/opiekunom przysługuje prawo do świadczeń opiekuńczych, tj. zasiłku pielęgnacyjnego, świadczenia pielęgnacyjnego, a od 01.01.2013 r. również specjalnego zasiłku opiekuńczego. Ponadto pobierającym zasiłek rodzinny na niepełnosprawne dziecko przysługuje dodatek z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego. Poniższa tabela obrazuje realizację wybranych świadczeń rodzinnych w Gminie Drawno w latach 2010 – 2012.

**Tabela 20. Wybrane świadczenia rodzinne w Gminie w latach 2010 – 2012**

Wyszczególnienie	Liczba osób		
	2010	2011	2012
Zasiłki pielęgnacyjne	181	180	191
Świadczenia pielęgnacyjne	32	45	47
Dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego do 5 roku życia	5	6	5
Dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego powyżej 5 roku życia	39	35	31

Źródło: M – GOPS Drawno

W 2012 r. zasiłek pielęgnacyjny pobierało 191 osób niepełnosprawnych, tj. o 10 (5,2 %) więcej niż w 2010 r.

W latach 2010 – 2012 wzrosła liczba pobierających świadczenie pielęgnacyjne. W 2012 r. świadczenie przyznano 47 osobom, tj. o 15 (31,9 %) więcej niż w 2010 r.

Liczba osób pobierających dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego do 5 roku życia, w latach 2010 – 2012, utrzymywała się na podobnym poziomie. Średniorocznie 5 osób otrzymywało tenże dodatek.

Natomiast liczba pobierających dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego powyżej 5 roku życia zmniejszyła się. W 2012 r. dodatek ten przysługiwał 31 osobom, w stosunku do 2010 r. liczba ta zmniejszyła się o 8 osób, tj. 20,5 %.

Osoby niepełnosprawne z Gminy Drawno mają możliwość uczestniczenia w projekcie systemowym Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki „Kieruj swoim losem”. W latach 2011 - 2013 sześciu niepełnosprawnych mieszkańców Gminy wzięło udział w tymże przedsięwzięciu, w ramach którego ukończyli wybrany przez siebie kurs, tj. informatyczny, operator wózków jezdniowych napędzanych z programem magazynowym, kucharz i elektromonter instalacji elektrycznej do 1 KW.

Dzieci i młodzież niepełnosprawna intelektualnie w stopniu umiarkowanym i znacznym oraz z niepełnosprawnościami sprzężonymi, ma możliwość kształcenia się w Specjalnym Ośrodku Szkolno - Wychowawczym w Niemieńsku w ramach: Szkoły Podstawowej Specjalnej, Gimnazjum Specjalnego i Szkoły Specjalnej Przysposabiającej do Pracy.

Niepełnosprawni mieszkańcy Gminy z upośledzeniem umysłowym i zaburzeniami psychicznymi mogą korzystać ze wsparcia Środowiskowego Dom Samopomocy w Drawnie, który obecnie liczy 20 mieszkańców.

Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Drawnie, w ramach prowadzonej wypożyczalni udostępnia nieodpłatnie potrzebującym mieszkańcom Gminy łóżka rehabilitacyjne, wózki inwalidzkie, materace przeciwodleżynowe itp.

## **5.9. Uzależnienia**

### **5.9.1. Problemy alkoholowe**

Spośród licznych problemów społecznych, występujących w Polsce, problemy związane z alkoholem mają szczególne znaczenie. Wynika to przede wszystkim z rozmiarów szkód alkoholowych oraz kosztów społecznych i ekonomicznych, jakie z tego tytułu ponosi budżet państwa – szacowanych na 1,3% Produktu Krajowego Brutto.

Konsumpcja alkoholu ma istotny wpływ na zdrowie fizyczne i psychiczne zarówno jednostek, jak i rodzin, a jej konsekwencje dotyczą nie tylko osób pijących szkodliwie, ale wpływają na całe społeczeństwo. Nadużywanie alkoholu powoduje wiele szkód społecznych, do których należą: zakłócenia bezpieczeństwa publicznego, przestępczość, wypadki samochodowe, przemoc w rodzinie, ubóstwo i bezrobocie.

Dokładna liczba osób dotkniętych problemem alkoholowym jest trudna do ustalenia. Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (PARPA) szacuje, że około 2 % Polaków jest uzależnionych od alkoholu. Poniższa tabela przedstawia szczegółowo szacunkową liczbę osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych.

**Tabela 21. Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych (dane szacunkowe) wg PARPA**



		<b>Polska</b> <b>38,6 mln</b>	<b>Gmina Drawno</b> <b>ok. 5 tys.</b>
Liczba osób uzależnionych od alkoholu	ok. 2 % populacji	ok. 800 tys.	ok. 100 osób
Dorośli żyjący w otoczeniu alkoholika (współmałżonkowie, rodzice)	ok. 4 % populacji	ok. 1,5 mln	ok. 200 osób
Dzieci wychowujące się w rodzinach alkoholików	ok. 4 % populacji	ok. 1,5 mln	ok. 200 osób
Osoby pijące szkodliwie	5-7 % populacji	2-2,5 mln	ok. 250 – 350 osób
Ofiary przemocy domowej w rodzinach z problemem alkoholowym	2/3 osób dorosłych oraz 2/3 dzieci z tych rodzin	Razem ok 2 mln osób: dorosłych i dzieci	ok. 260 osób: dorosłych i dzieci

Na podstawie danych PARPA szacuje się, że w Gminie Drawno około 100 osób jest uzależnionych od alkoholu.

W latach 2011 – 2013 wzrosła liczba wniosków o wszczęcie postępowania w stosunku do osoby nadużywającej alkoholu. W 2013 r. Miejsko - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (M - GKRPA) w Drawnie zarejestrowała 17 takich wniosków, tj. o 7 więcej niż w 2011 r. Wzrosła również liczba osób korzystających z pomocy specjalisty psychoterapii uzależnień z 28 w 2011 r. do 40 w 2013 r. Pozostałą działalność M - GKRPA w latach 2011 – 2013 przedstawia poniższa tabela.

**Tabela 22. Działalność M - GKRPA w Drawnie w latach 2011 – 2013**

<b>Wyszczególnienie</b>	<b>2011</b>	<b>2012</b>	<b>2013</b>
-------------------------	-------------	-------------	-------------

Liczba wniosków o wszczęcie postępowania w stosunku do osoby nadużywającej alkoholu	10	12	17
Liczba przeprowadzonych wywiadów środowiskowych	1	2	3
Liczba osób przebadanych przez biegłych sądowych psychologa i psychiatrę	3	6	4
Liczba wniosków skierowanych do sądu o przymusowe leczenie	1	2	4
Liczba osób, wobec których sąd wydał postanowienie o zastosowaniu obowiązku odbycia leczenia stacjonarnego	1	1	0
Liczba osób uczęszczających do punktu konsultacyjnego (pk)	28	38	40
Liczba porad udzielonych przez terapeutę w pk	139	161	201

*Źródło: M - GKRPA w Drawnie*

W 2013 r., podobnie jak w 2012 r., z powodu alkoholizmu przyznano świadczenie z pomocy społecznej 15 rodzinom, tj. 3 rodzinom więcej niż w 2011 r.

Zadaniem Gminy jest prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracją społeczną osób uzależnionych. Realizacja tych zadań prowadzona jest w postaci gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. W Gminie Drawno realizatorem programu jest specjalista ds. uzależnień, działający przy M - GOPS w Drawnie. Na jego realizację Gmina przeznacza rocznie 75 500 PLN.

W M - GOPS mieści się również punkt konsultacyjny, w ramach którego trzy razy w miesiącu porad udziela specjalista psychoterapii uzależnień.

Profilaktyka problemów alkoholowych w Gminie Drawno obejmuje następujące przedsięwzięcia:

- dożywianie dzieci z rodzin dotkniętych problemem alkoholowym;
- zakup ulotek, plakatów, filmów, książek, które przekazywane są placówkom oświatowym, kierowcom i sprzedawcom napojów alkoholowych;
- organizowanie imprez, propagujących model „trzeźwego życia”, widowisk artystycznych i konkursów (festyn rodzinny z okazji Dnia Dziecka w Barnimiu, konkurs wiedzy organizowany przez Związek Ochotniczych Straży Pożarnych);

- spotkania z psychologiem dla uczniów gimnazjum i mieszkańców Gminy;
- warsztaty profilaktyczne dla uczniów i ich rodziców oraz nauczycieli;
- szkolenia dla sprzedawców napojów alkoholowych, realizację programu kontrolno - edukacyjnego „Odpowiedzialny sprzedawca”, list otwarty do sprzedawców;
- udział w ogólnopolskich kampaniach „Wyhamuj w porę”, „Wakacje bez alkoholu – Wakacje bez ryzyka”;
- interwencje w związku z naruszeniem art. 13<sup>1</sup> i art. 15 Ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;
- kontrole punktów sprzedaży napojów alkoholowych.

### **5.9.2. Narkomania**

Narkomania jest to stałe lub okresowe używanie w celach innych niż medyczne środków odurzających lub substancji psychotropowych albo środków zastępczych, w wyniku czego może powstać lub powstało uzależnienie od nich.

Z badań prowadzonych w 2013 r. przez Radę Monitoringu Społecznego wynika, że narkotyków zażywa 1,31 % Polaków; 2,12 % mężczyzn i 0,58 % kobiet. Po narkotyki najczęściej sięgają:

- młodzi ludzie - w przedziale wiekowym 16 – 24 lata - 4,13 % osób; w przedziale wiekowym 25 - 34 lata - 2,85 % osób;
- mieszkańcy dużych miast, powyżej 500 tys. mieszkańców – 2,65 % osób;
- osoby z wykształceniem średnim – 1,71 % osób;
- osoby bezrobotne i inne bierne zawodowo, tj. 2,18 % i 1,78 % osób;
- mieszkańcy województwa mazowieckiego i zachodniopomorskiego, tj. 2,07 % i 2,06 % osób.

Skala zjawiska w Gminie Drawno nie jest znana, w okresie 2011 – 2013 żadna z rodzin nie ubiegała się pomoc z powodu narkomanii. W analizowanym okresie na terenie Gminy Drawno wykryto 21 przestępstw narkotykowych, z czego 14 w 2013 r.

## 5.10. Przestępczość

Przestępczość to zbiór czynów zabronionych ustawowo pod groźbą kary, popełnionych na obszarze danej jednostki terytorialnej.

W latach 2011 – 2013 zmniejszyła się liczba przestępstw popełnionych na terenie Gminy Drawno. W 2013 r. zanotowano ogółem 130 przestępstw, co stanowiło 11,6 % ogółu przestępstw popełnionych w powiecie choszczeńskim. W stosunku do roku 2011 liczba ta jest mniejsza o 24 czyny zabronione.

Przestępstwa drogowe i kradzieże są najczęściej popełnianymi przestępstwami na terenie Gminy. W 2013 r. zanotowano 27 (20,8 %) przestępstw drogowych, 28 (21,5 %) przypadków kradzieży, w tym 10 kradzieży z włamaniem.

W 2013 r. liczba przestępstw drogowych spadła o 51,8 % w stosunku do 2011 r. a kradzieży - o 37,8 %. Udział pozostałych przestępstw w ogólnej liczbie popełnionych przestępstw w 2013 roku przedstawiał się następująco: bójki i pobicia - 1,5 %, uszkodzenie mienia/rzeczy – 6,2 %, uszczerbek na zdrowiu (1,5 %), przestępstwa narkotykowe (10,8 %), przestępstwa gospodarcze – 5,4 %, pozostałe – 32,3 %.

**Tabela 23. Przestępczość na terenie Gminy Drawno w latach 2011 - 2013**

Wyszczególnienie	Liczba przestępstw		
	2011	2012	2013
Ogółem	154	129	130

Kradzież rozbójnicza, wymuszenie rozbójnicze	1	0	0
Bójki i pobicia	3	3	2
Kradzież cudzej rzeczy	28	22	18
Kradzież z włamaniem	17	13	10
Uszkodzenie mienia/rzeczy	6	4	8
Uszczerbek na zdrowiu	3	2	2
Przestępstwa narkotykowe	5	2	14
Przestępstwa gospodarcze	14	3	7
Przestępstwa korupcyjne	0	0	0
Przestępstwa drogowe	56	38	27

Źródło: Komenda Powiatowa Policji w Choszcznie Posterunek Policji w Drawnie

W 2013 r. wykryto około 88 przestępstw, tj. 67,8 %. Wykrywalność przestępstw w analizowanym okresie zmniejszyła się o 15,4 punkty procentowe.

W badanym okresie wzrosła liczba wykroczeń najbardziej uciążliwych dla społeczeństwa. W 2013 r. zanotowano ogółem 817 tychże wykroczeń, tj. o 199 więcej niż w niż w 2011 r. Do najczęściej popełnianych wykroczeń należą wykroczenia dotyczące spożywania alkoholu w miejscach publicznych, w 2013 ujawniono ich 531, tj. o 164 (30,9 %) więcej niż w 2011 r. oraz wykroczenia, polegające na zakłócaniu spokoju i porządku publicznego. W 2013 r. zarejestrowano 262 wykroczenia tej kategorii, tj. o 130 (49,6 %) więcej niż 2011 r. Natomiast zmniejszyła się liczba wykroczeń polegających na: utrudnianiu korzystania z urządzeń publicznych i zaśmiecaniu miejsc publicznych (art. 143 i 145 Kodeksu wykroczeń – kw); kradzieży mienia (art. 119 kw); niszczeniu mienia, którego wartość nie przekroczyła 250 zł (art. 124 kw). W 2013 r. zanotowano 24 wykroczenia z art. 143 i 145 kw, liczba ta jest mniejsza o 77 (23,8 %) wykroczeń wobec 2011 r. W 2013 r. nie ujawniono wykroczeń z art. 119 i 124 kw, natomiast w 2011 r. zanotowano ich – odpowiednio: 15 i 3 wykroczenia.

**Tabela 24. Wykroczenia najbardziej uciążliwe dla społeczeństwa w Gminie Drawno w latach 2011 - 2013**

Wyszczególnienie	Liczba wykroczeń		
	2011	2012	2013

Ogółem	618	1 004	817
Zakłócanie spokoju i porządku publicznego	132	267	262
Utrudnianie korzystania z urządzeń publicznych i zaśmiecanie miejsc publicznych	101	133	24
Kradzież mienia	15	3	0
Niszczenie mienia, którego wartość nie przekroczyła 250 zł.	3	2	0
Spożywanie alkoholu w miejscach publicznych	367	599	531

Źródło: Komenda Powiatowa Policji w Choszcznie Posterunek Policji w Drawnie

W badanym okresie zmniejszyła się liczba nieletnich sprawców czynów karalnych. W 2011 r. zarejestrowano 11 nieletnich sprawców czynów karalnych, tj. 9 sprawców przestępstw i 2 sprawców wykroczeń, którzy łącznie dopuścili się 27 czynów karalnych, w tym 25 przestępstw i 2 wykroczeń. W 2013 r. zanotowano 2 nieletnich sprawców, którzy łącznie popełnili 8 przestępstw. Nie zanotowano nieletnich sprawców wykroczeń.

**Tabela 25. Nieletni sprawcy czynów karalnych w Gminie Drawno w latach 2011 – 2013**

Wyszczególnienie	2011	2012	2013
<b>Liczba nieletnich sprawców czynów karalnych:</b>	<b>11</b>	<b>3</b>	<b>2</b>
- przestępstw	9	1	2
- wykroczeń	2	2	0
<b>Liczba czynów karalnych popełnionych przez nieletnich:</b>	<b>27</b>	<b>14</b>	<b>8</b>
- przestępstw	25	12	8
- wykroczeń	2	2	0

Źródło: Komenda Powiatowa Policji w Choszcznie Posterunek Policji w Drawnie

Na terenie Gminy Drawno w 2013 r. przeprowadzono ogółem 259 interwencji, w tym 76 interwencji domowych i 180 interwencji publicznych. Liczba ta jest większa o 99 (38,2 %) interwencji - wobec 2011 r.

Według Posterunku Policji w Drawnie, najbardziej niebezpiecznymi miejscami w gminie są promenada nad jeziorem Adamowo i Plac Wolności w Drawnie, gdzie często dochodzi do aktów wandalizmu.

W sezonie letnim, w związku ze zwiększonym ruchem turystycznym, następuje nasilenie zachowań przestępczych w Gminie, do których dochodzi na terenie Stacji Wodnej PTTK w Drawnie oraz pól biwakowych zlokalizowanych na obszarze całej Gminy.

### **5.10.1. Przemoc w rodzinie**

Przemoc w rodzinie, w świetle Ustawy z dnia z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Zgodnie z art. 207§1 Kodeksu karnego, przemoc w rodzinie jest przestępstwem.

Wyróżnia się następujące rodzaje przemocy:

- przemoc fizyczna - naruszanie nietykalności fizycznej; zachowania powodujące uszkodzenie ciała lub niosące takie ryzyko;
- przemoc psychiczna - naruszenie godności osobistej; zawiera przymus i groźby;
- przemoc seksualna - naruszenie intymności; zmuszanie osoby do aktywności seksualnej wbrew jej woli, kontynuowaniu aktywności seksualnej, gdy osoba nie jest w pełni świadoma, bez pytania jej o zgodę lub gdy na skutek zaistniałych warunków obawia się odmówić;
- przemoc ekonomiczna - pozbawianie środków lub stwarzanie warunków, w których nie są zaspokajane niezbędne dla przeżycia potrzeby.

Przemoc w rodzinie jest zjawiskiem występującym powszechnie w naszym społeczeństwie i dotyczy rodzin o różnym statusie społecznym. Trudno określić skalę zjawiska, ponieważ nie wszystkie akty przemocy są ujawniane. Oficjalne statystyki,

prowadzone przez Komendę Główną Policji, uwzględniają te przypadki wobec, których wszczęto procedurę Niebieskiej Karty. Niebieska Karta dokumentuje sytuację przemocy w rodzinie, pokazuje jej skutki i stanowi ważny dowód w sprawie karnej. W 2013 r. założono ogółem 61 047 Niebieskich Kart, tj. o 9 755 więcej niż w roku 2012 r.

Z danych, uzyskanych w ramach badania przeprowadzonego w 2010 r. przez TNS OBOP, dotyczącego diagnozy zjawiska przemocy w rodzinie w Polsce wobec kobiet i wobec mężczyzn wynika, że 60% badanych zna – w swoim otoczeniu – przynajmniej jedną rodzinę, w której dochodzi do przemocy wobec kobiet, natomiast 32% - że wobec mężczyzn. Wśród ogółu ofiar przemocy w rodzinie 39% stanowią mężczyźni, a 61% - kobiety. Wśród ogółu sprawców przemocy w rodzinie 70% stanowią mężczyźni, a 30% - kobiety.

W Gminie Drawno w latach 2011 – 2013 procedurę Niebieskiej Karty wszczęto 17 razy. W 12 przypadkach uruchomiono ją z powodu przemocy fizycznej i psychicznej wobec jednego z partnerów. Sprawcami przemocy byli przeważnie mężczyźni, w wieku 35 – 50 lat, z problemem alkoholowym.

Pozostałe Niebieskie Karty (3) założono w związku z przemocą fizyczną i psychiczną wobec starszych oraz jedną ze względu na przemoc fizyczną i psychiczną wobec dziecka.

Zadaniem gminy jest tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w ramach którego funkcjonuje zespół interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie, integrujący i koordynujący działalność na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Zarządzeniem Burmistrza Drawna nr 36/2011 z dnia 24 maja 2011 r. został powołany Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

W 2013 r. Zespół odbył 30 posiedzeń, w których uczestniczyli sprawcy i ofiary przemocy, ujawnionej w 12 rodzinach.

Wobec sprawców przemocy, podjął następujące działania:

- informował o konsekwencjach prawnych stosowania przemocy;
- motywował do zmiany zachowania;



- zgłaszał do udziału w programie korekcyjno – kompensacyjnym;
- motywował do dobrowolnego poddania się leczeniu odwykowemu;
- zgłaszał na komisję ds. rozwiązywania problemów alkoholowych.

Natomiast ofiary przemocy otrzymały wsparcie w formie:

- informacji o warunkach korzystania ze świadczeń pomocy społecznej;
- opieki pracownika socjalnego i dzielnicowego, którzy monitorowali sytuację w rodzinie;
- pomocy psychologicznej i prawnej;
- pomocy terapeuty ds. uzależnień dla współuzależnionych;
- pomocy psychologiczno - pedagogicznej dla dziecka w placówce oświatowej;
- konsultacji psychiatrycznej.

W latach 2011 – 2013 pomocy społecznej z powodu przemocy w rodzinie udzielono ogółem 2 rodzinom, tj. w 2012 i 2013 roku.

### **5.11. Seniorzy**

W skutek poprawy warunków bytowych, wzrostu kultury zdrowotnej oraz poprawy stylu życia, rośnie przeciętna długość życia. Dziś statystyczny Polak żyje 72,7 lat, przeciętna Polka - 81 lat. To trzy lata dłużej niż na początku stulecia. Prognozy Głównego Urzędu Statystycznego przewidują, że w 2030 roku kobiety będą żyły średnio 83 lat, a mężczyźni 77,5. W wyniku wydłużania się ludzkiego życia przybywa osób w wieku starszym, a wraz z tym pojawia się konieczność zabezpieczenia ich potrzeb.

Dla osób starszych, oprócz elementarnych potrzeb życiowych, których zaspokajanie jest niezbędne do życia, istotne znaczenie mają potrzeby wyższego rzędu, m.in. potrzeba przynależności, integracji, socjalizacji i uczestnictwa oraz potrzeby poznawcze i samorealizacji.

Gmina, poprzez system pomocy społecznej, udzielane świadczenia pieniężne i niepieniężne, przyczynia się do zaspokojenia potrzeb podstawowych osób starszych.

Ponadto gmina może podejmować i wspierać inicjatywy społeczności lokalnych na rzecz aktywizacji osób starszych, które będą przyczyniały się do realizacji potrzeb ponadpodstawowych.

Na koniec 2012 r. liczba osób w wieku poprodukcyjnym (kobiety w wieku 60 lat i więcej i mężczyźni w wieku 65 lat i więcej) w Gminie wyniosła 861 osób, co stanowiło 16,2 % ogółu ludności w Gminie. W stosunku do roku 2003 liczba ta zwiększyła się o 69 osób, tj. o 8,0 %.

Do najczęściej udzielanych form pomocy osobom starszym, przez M - GOPS w Drawnie, należą świadczenia niepieniężne w postaci usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania i skierowania do domu pomocy społecznej.

Na koniec 2013 r. w domach pomocy społecznej z powodu wieku przebywało 10 mieszkańców Gminy i tyle samo mieszkańców objęto usługami opiekuńczymi, tj. o 4 więcej niż w 2011 r.

**Tabela 26. Osoby starsze korzystające ze świadczeń niepieniężnych pomocy społecznej w Gminie Drawno w latach 2011 – 2013**

<b>Wyszczególnienie</b>	<b>2011</b>	<b>2012</b>	<b>2013</b>
Liczba osób przebywających w domach pomocy społecznej, ze względu na wiek	11	11	10
Liczba osób, korzystających z usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania, ze względu na wiek	6	7	10

*Źródło: MGOPS Drawno*

Aktywizację osób starszych w Gminie prowadzi Drawieński Uniwersytet Trzeciego Wieku, który w roku akademickim 2012/2013 r. liczył 35 słuchaczy.

W tymże roku prowadził zajęcia pamiątkarskie, decoupage, teatralno – kabaretowe, wokalne, witrażu, języka niemieckiego i obsługi komputera, w ramach przedsięwzięcia pn. „Aktywny Senior – program aktywizacji osób po 60 roku życia”, realizowanego przez Stowarzyszenie Ludzi Bezrobotnych w Drawnie, ze środków rządowego Programu Aktywności Społecznej Osób Starszych na lata 2014 – 2020 edycja 2012.

Ponadto słuchacze wzięli udział w wykładach z zakresu bankowości i praw człowieka. Regularnie wyjeżdżali na pływalnię w Choszcznie. Uczestniczyli w integracyjnych wyjazdach, m.in. do Ogrodu Dendrologicznego w Przelewicach i spotkaniach m.in. z okazji Dnia Babci i Dziadka. Słuchacze mieli także możliwość zaprezentowania swoich umiejętności artystycznych w ramach imprez okolicznościowych organizowanych w Gminie, m.in. z okazji Dnia Edukacji Narodowej, podczas Festiwalu Piosenki Ludowej.

W 2013 r. osoby starsze uczestniczyły w programie „Poczytaj mi babciu, poczytaj mi dziadku”, który realizowało Stowarzyszenie Ludzi Bezrobotnych we współpracy z Przedszkolem Miejskim w Drawnie.

W Gminie regularnie z okazji Świąt Bożego Narodzenia organizowane są wieczery wigilijne dla seniorów przez Caritas i Środowiskowy Dom Samopomocy. Ponadto z inicjatywy Caritas odbywają się spotkania z okazji Światowego Dnia Chorego.

## **5.12. Ubóstwo**

Ubóstwo określa się jako stan, w którym jednostce brakuje środków na zaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych (wyżywienie, ubranie, mieszkanie, zdrowie, bezpieczeństwo), a także potrzeb ponadpodstawowych (kultura, oświata, wypoczynek).

Najbardziej zagrożone ubóstwem są osoby utrzymujące się ze źródeł niezarobkowych (bezrobotni, renciści, emeryci, rolnicy), osoby z niskim poziomem wykształcenia, mieszkańcy miast poniżej 20 tysięcy mieszkańców, osoby posiadające na utrzymaniu dzieci, zwłaszcza rodziny wielodzietne, rodziny, w których jest osoba niepełnosprawna.

Ubóstwo skutkuje obniżeniem standardu życia, pogorszeniem stanu zdrowia, zaniżeniem aspiracji edukacyjnych, brakiem dostępu do dóbr kultury i wypoczynku. W środowiskach dotkniętych ubóstwem wzrasta ryzyko patologii społecznej (alkoholizm, przestępczość, rozbicie rodziny, przemoc domowa).

Główny Urząd Statystyczny, prowadząc badania warunków życia, posługuje się zwykle kilkoma granicami wyznaczającymi obszary biedy i określającymi wielkość tego zjawiska w społeczeństwie polskim. Należą do nich m.in.: minimum egzystencji, minimum socjalne, ustawowa granica ubóstwa. Minimum egzystencji (minimum biologiczne) jest modelem zaspokajania potrzeb bytowo – konsumpcyjnych na bardzo niskim poziomie, ponieważ -

uwzględnia on jedynie te potrzeby (jedzenie, ubranie, dach nad głową), których zaspokojenie nie może być odłożone w czasie, a konsumpcja niższa od tego poziomu prowadzi do biologicznego wyniszczenia. Wskaźnik minimum egzystencji w 2012 r. na osobę zawierał się w przedziale 521,11 zł – 410,38 zł.

Model minimum socjalnego pozwala na zaspokajanie potrzeb na poziomie wystarczającym dla reprodukcji sił witalnych człowieka na każdym etapie jego biologicznego rozwoju, dla posiadania i wychowania potomstwa oraz dla utrzymania więzi ze społeczeństwem.

Ustawowa granica ubóstwa to kwota, która zgodnie z ustawą o pomocy społecznej (miesięczny dochód netto w gospodarstwie domowym) uprawnia do ubiegania się o przyznanie świadczenia pieniężnego z pomocy społecznej. Od 1 października 2012 r. prawo do pomocy społecznej posiada osoba samotnie gospodarująca, której dochód nie przekroczy kwoty 542 zł, a w przypadku osoby w rodzinie – 456 zł na osobę.

Dochód uprawniający do świadczeń z pomocy społecznej oscyluje w granicach dochodu określającego minimum egzystencji. Oznacza to, że z pomocy społecznej korzystają osoby żyjące na poziomie minimum biologicznego.

Według danych GUS- u poniżej ustawowej granicy ubóstwa w 2012 r., żyło 7 % Polaków.

Według szacunków BDL GUS- u ze świadczeń pomocy społecznej w Gminie Drawno w 2012 r. skorzystało 331 gospodarstw domowych, tj. o 19 więcej niż w 2010 r. W 2012 r. pomocą objęto ogółem 956 osób, co stanowiło 17,9 % ogólnej liczby ludności. Liczba ta była mniejsza o 28 osób wobec 2010 r.

Głównym powodem przyznawania świadczeń z pomocy społecznej w Gminie Drawno było: bezrobocie, ubóstwo, niepełnosprawność oraz długotrwała lub ciężka choroba.

Spełnianie kryterium dochodowego określonego w ustawie o pomocy społecznej uprawnia ucznia do pomocy materialnej o charakterze socjalnym, tj. stypendium szkolnego, do pomocy w ramach rządowego programu „Wyprówka szkolna”, w formie dofinansowania zakupu podręczników do kształcenia ogólnego.

W roku szkolnym 2012/2013 stypendium szkolne, w wysokości 85 zł miesięcznie, otrzymało 175 uczniów, tj. 22 uczniów więcej niż w roku szkolnym 2011/2012.

Oprócz stypendium szkolnego, uczniowi znajdującemu się przejściowo w trudnej sytuacji materialnej z powodu zdarzenia losowego przysługuje zasiłek szkolny. W roku szkolnym 2012/2013 w Gminie Drawno 11 uczniom przyznano zasiłki szkolne na łączną kwotę 3 851 zł, tj. o 1 ucznia mniej niż w poprzednim roku szkolnym, w którym pomoc z tego tytułu wyniosła ogółem 4 160 zł.

Prawo do pomocy w ramach rządowego programu „Wyprawka szkolna” przysługuje uczniom, rozpoczynającym naukę w określonej klasie i szkole oraz uczniom z określonymi niepełnosprawnościami.

W roku szkolnym 2012/2013 dofinansowanie do zakupu podręczników otrzymało 67 uczniów, tj. 25 uczniów więcej niż w roku szkolnym 2011/2012.

Od spełnienia kryterium dochodowego uzależnione jest również przyznanie prawa do zasiłku rodzinnego oraz dodatków do tego zasiłku, a także pomocy w ramach rządowego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”. Kryterium dochodowe uprawniające do zasiłku rodzinnego i dodatków jest wyższe niż w pomocy społecznej i wynosi 539,00 zł, a w przypadku gdy członkiem rodziny jest niepełnosprawne dziecko 623,00 zł.

W 2012 r. zasiłek rodzinny przysługiwał 318 rodzinom, w tym 271 (85,2 %) posiadało również prawo do dodatków.

Kryterium dochodowe uprawniające do pomocy ze środków programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” do końca 2013 r. w Gminie Drawno wynosiło 190 % kryterium dochodowego określonego w ustawie o pomocy społecznej. W 2012 r. w Gminie pomocą w ramach tego Programu objęto ogółem 544 osoby z 255 rodzin. Z pomocy korzystało 97 dzieci do ukończenia 7 roku życia, 205 uczniów do czasu ukończenia szkoły podstawowej, oraz 242 osoby na podstawie art. 7 ustawy o pomocy społecznej. Beneficjenci Programu otrzymują pomoc w formie posiłku, zasiłku celowego lub świadczenia rzeczowego. W 2012 r. w Gminie Drawno z posiłku korzystały 243 osoby, z zasiłku celowego - 378 osób.

Mieszkańcy gminy znajdujący się w trudnej sytuacji materialnej mogą również liczyć na pomoc Caritas, które działa przy parafii w Drawnie i Barnimiu. W 2013 r. w ramach Europejskiego Programu Pomocy Żywnościowej – PEAD wydano blisko 28 ton żywności dla około 205 rodzin. Ponadto w okresie przedświątecznym dla 89 rodzin przygotowano paczki z

żywnością zebraną w ramach zbiórki pod hasłem „Tak, pomagam” i w ramach akcji „Podaruj Serce Innym”.

W 2013 r. oprócz pomocy żywnościowej, najuboższym udzielono również innych form wsparcia. Caritas Barnimie udzielił pomocy finansowej dla 13 rodzin m.in. na zakup leków i żywności, ufundował stypendium dla 5 uczniów, sfinansował wyjazd na wycieczki i kolonie dla ponad czterdzieściora dzieci.

W ramach letniego wypoczynku dla dzieci i młodzieży, Caritas w Drawnie zorganizował półkolonie dla 24- osobowej grupy dzieci, a dla czworga sfinansował dwutygodniowy pobyt na kolonii.

W ramach kampanii „Tornister pełen uśmiechów” rozdano wyprawki szkolne dla sześćdziesięciorga dzieci.

### **5.13. Bezrobocie**

Bezrobocie to zjawisko społeczno – gospodarcze, polegające na braku pracy zarobkowej dla ludzi zdolnych do pracy i deklarujących chęć jej podjęcia. Brak pracy powoduje spadek dochodów bezrobotnego i jego rodziny, pogorszenie się standardu życia, a nawet ubóstwo. Prowadzi do degradacji psychicznej i moralnej osób pozostających bez pracy (poczucie beznadziejności, pesymizm, uczucie społecznej bezużyteczności) oraz do nasilenia się zjawisk patologicznych, takich jak alkoholizm, narkomania i przestępczość.

Województwo zachodniopomorskie jest jednym z regionów, w którym notowane jest najwyższe bezrobocie w Polsce. W końcu 2013 r. stopa bezrobocia wyniosła 18 % i była wyższa od stopy bezrobocia w Polsce o 4,6 punktu procentowego. Wyższą stopę bezrobocia zanotowano tylko w województwie warmińsko – mazurskim (21,7 %) i kujawsko – pomorskim (18,1 %). W powiecie choszczeńskim na koniec 2013 r. stopa bezrobocia wyniosła 28,7 %. Wyższą - zanotowano tylko w powiecie białogardzkim, tj. 29,6 %.

Według stanu na dzień 31.12.2013 r. w Powiatowym Urzędzie Pracy (PUP) w Choszczynie zarejestrowanych było 508 osób z Gminy Drawno, co stanowiło 11,5 % ogólnej liczby osób bezrobotnych w powiecie. Wśród osób bezrobotnych w Gminie Drawno, kobiety stanowiły 276 (54,3 %) osób, a mężczyźni - 232 (45,7 %) osoby, co oznacza, że na 10 bezrobotnych

zarejestrowanych mężczyzn z Gminy przypadało 12 bezrobotnych kobiet. W ogólnej liczbie osób bezrobotnych 306 (60,2 %) osób mieszkało na wsi, a w mieście – 202 (39,8 %).

Z analizy danych PUP- u w Choszcznie wynika, że liczba osób bezrobotnych w Gminie wzrosła. W latach 2011 – 2013 przybyło ogółem 61 (12,0 %) bezrobotnych, z czego 55 (11,0 %) w 2012 r. Największy wzrost bezrobotnych zanotowano w populacji mężczyzn i wśród mieszkańców miasta, odpowiednio 43 osoby (18,5 %) i 42 (20,8 %).

Wśród osób bezrobotnych dominowały kobiety oraz mieszkańcy wsi. W latach 2011 – 2013 kobiety średniorocznie stanowiły 56 % ogółu bezrobotnych w Gminie, natomiast mieszkańcy wsi - 61,9 %. Zdecydowana większość bezrobotnych nie posiadała prawa do zasiłku. W końcu 2013 r. uprawnionych do zasiłku było 70 (13,8 %) bezrobotnych, w tym 45 mężczyzn, co stanowiło 64,3 % ogółu bezrobotnych z prawem do zasiłku.

**Tabela 27. Struktura osób bezrobotnych w Gminie Drawno w latach 2011 – 2013**

Wyszczególnienie	2011	2012	2013
Ogółem	447	502	508
Liczba kobiet	258	283	276
Liczba mężczyzn	189	219	232
Zamieszkali na wsi	287	309	306
Zamieszkali w mieście	160	193	202
Z prawem do zasiłku,	74	72	70
w tym kobiet:	33	32	25

Źródło: PUP w Choszcznie

Bezrobocie najsilniej dotyka osoby z najniższym poziomem wykształcenia. W końcu 2013 r. osoby posiadające wykształcenie gimnazjalne i niższe oraz zasadnicze zawodowe stanowiły 65,7 % ogółu bezrobotnych w Gminie.

**Tabela 28. Struktura osób bezrobotnych w Gminie wg poziomu wykształcenia w latach 2011 – 2013**

Wykształcenie	Liczba bezrobotnych		
	2011	2012	2013
Wyższe	28	39	34

Policealne i średnie zawodowe	56	75	83
Średnie ogólnokształcące	61	53	57
Zasadnicze zawodowe	145	178	164
Gimnazjalne i poniżej	157	157	170
Ogółem	447	502	508

Źródło: PUP w Choszcznie

Wśród bezrobotnych ze względu na wiek dominują osoby w wieku 25 – 34 lata, które na koniec 2013 r. stanowiły 28,1 % ogółu bezrobotnych w Gminie.

**Tabela 29. Struktura osób bezrobotnych w Gminie wg wieku w latach 2011 – 2013**

Wiek	Liczba bezrobotnych		
	2011	2012	2013
18 – 24 lata	92	87	101
25 – 34 lata	127	139	143
35 – 44 lata	93	109	102
45 – 54 lata	95	117	101
55 – 59 lat	29	34	46
60 – 64 lata	1	16	15
Ogółem	447	502	508

Źródło: PUP w Choszcznie

Najliczniejszą grupą bezrobotnych ze względu na staż pracy są bezrobotni, którzy nie posiadają doświadczenia zawodowego. W końcu 2013 r. stanowili 32,1 % wszystkich bezrobotnych w Gminie.

**Tabela 30. Struktura osób bezrobotnych w Gminie wg stażu pracy w latach 2011 – 2013**

Staż pracy (lat)	Liczba bezrobotnych		
	2011	2012	2013
Bez stażu	141	152	163
Do 1 roku	63	78	85
1 – 5	86	96	95
5 – 10	60	72	70



10 – 20	56	61	56
20-30	36	34	29
30 lat i więcej	5	9	10
Ogółem	447	502	508

Źródło: PUP w Choszcznie

Na koniec 2013 r. najwięcej bezrobotnych mieszkańców Gminy pozostawało w ewidencji PUP- u w Choszcznie od 6 do 12 miesięcy i powyżej 24 miesięcy, odpowiednio: 21,5 % i 21,3 %. Następną liczną grupą bezrobotnych były osoby zarejestrowane od 1 do 3 miesięcy, tj. 20,1 %.

**Tabela 31. Liczba bezrobotnych ze względu na czas pozostawania bez pracy**

Czas pozostawania bez pracy w miesiącach	Liczba bezrobotnych		
	2011	2012	2013
do 1	46	39	29
1-3	82	115	102
3-6	77	85	73
6-12	91	88	109
12-24	92	82	87
pow. 24	59	93	108

Źródło: PUP w Choszcznie

W końcu 2013 r. osoby niepełnosprawne stanowiły około 2 % wszystkich bezrobotnych w Gminie zarejestrowanych w PUP- ie. Wśród niepełnosprawnych bezrobotnych 80 % stanowili mężczyźni.

**Tabela 32. Osoby bezrobotne, posiadające orzeczenie o stopniu niepełnosprawności w Gminie w latach 2011 – 2013**

Wyszczególnienie	Liczba osób		
	2011	2012	2013
Bezrobotni posiadający orzeczenie o niepełnosprawności	4	10	10
w tym kobiet	2	1	2

*Źródło: PUP w Choszczynie*

W walce z bezrobociem urzędy pracy posługują się pasywnymi i aktywnymi programami.

Programy pasywne, obejmujące m.in. zasiłki, świadczenia przedemerytalne, łagodzą skutki bezrobocia, ale nie rozwiązują problemu. Pomagają bezrobotnym przetrwać okres, kiedy pozostają poza rynkiem pracy i są pozbawieni źródła dochodu. Programy aktywne obejmują działania, które mają pomóc bezrobotnym powrócić na rynek pracy.

W 2013 r. zaktywizowano ogółem 167 (32,9 %) bezrobotnych z Gminy Drawno, tj. o 46 (27,5 %) osób więcej niż w 2011 r. Najpopularniejszymi aktywnymi formami walki z bezrobociem wśród bezrobotnych z Gminy Drawno są staże i prace społecznie użyteczne. W 2013 r. ze staży skorzystało 66 bezrobotnych, co stanowiło 39,5 % wszystkich zaktywizowanych bezrobotnych. W ramach prac społecznie użytecznych w 2013 r. zaktywizowano 54 bezrobotnych, tj. 32,3 % ogółu aktywizowanych.

**Tabela 33. Formy aktywizacji bezrobotnych z Gminy Drawno w latach 2011 – 2013**

Forma aktywizacji	Liczba osób aktywizowanych		
	2011	2012	2013
Staże	55	62	66
Szkolenia	2	7	7
Prace interwencyjne	9	30	34
Prace społecznie użyteczne	53	49	54

Refundacja kosztów wyposażenia i doposażenia stanowiska pracy	1	4	0
Przyznanie bezrobotnemu środków na podjęcie działalności gospodarczej	1	6	6
Razem	121	158	167

Źródło: PUP w Choszczynie

Z tabeli nr 34 wynika, że liczba pracodawców z Gminy Drawno jak i liczba zgłoszonych przez nich miejsc pracy w badanym okresie wzrosła. W 2013 r. do PUP- u w Choszczynie wpłynęły ogółem 193 oferty pracy, tj. o 53 (27,5 %) więcej niż w 2011 r.

**Tabela 34. Oferty pracy, zgłoszone przez pracodawców z Gminy Drawno w latach 2011 – 2013**

	Liczba pracodawców	Liczba miejsc pracy
<b>2011</b>	60	140
<b>2012</b>	99	175
<b>2013</b>	114	193

Źródło: PUP w Choszczynie

W 2013 r. 23 bezrobotnych mieszkańców Gminy, w tym 11 na podstawie umowy o pracę i 12 - na podstawie umów cywilnoprawnych, otrzymało zatrudnienie w Stowarzyszeniu Ludzi Bezrobotnych. Ponadto 5 bezrobotnych odbyło staż w ramach umowy z Powiatowym Urzędem Pracy w Choszczynie.

Bezrobotni mieszkańcy Gminy, w celu podniesienia kwalifikacji zawodowych, mają możliwość udziału w projekcie systemowym Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki „Kieruj swoim losem”. W ramach przedsięwzięcia beneficjenci otrzymują wsparcie w formie: warsztatów, prowadzonych przez specjalistów, tj. psychologa, pedagoga, doradcę zawodowego i prawnika oraz szkoleń zawodowych.

W latach 2008 - 2012 w projekcie uczestniczyło ogółem 61 mieszkańców Gminy Drawno, którzy uczestniczyli w następujących szkoleniach zawodowych: sprzedawca z obsługą kasy fiskalnej (23 osoby), kurs prawa jazdy kat. B (13), pielęgnacja kończyn górnych (14), operator wózków jezdniowych napędzanych z programem magazynowym (4), kucharz (3), fryzjer (6), elektromonter instalacji elektrycznej do 1 KW (1), kurs informatyczny (4).

W wyniku udziału w projekcie jeden beneficjent podjął zatrudnienie.

## 5.14. Kondycja rodziny

Rodzina jest podstawową grupą społeczną, złożoną z rodziców i dzieci, spełniającą określone funkcje względem swych członków, jak również społeczeństwa. Rodzina poprzez funkcję prokreacyjną zapewnia ciągłość biologiczną społeczeństwu. Wychowuje dzieci i przygotowuje je do życia w społeczeństwie. Przekazuje normy i wzorce zachowań oraz wartości obowiązujące w danym społeczeństwie. Zaspokaja potrzeby biologiczne i psychiczne swych członków.

Występujące w Gminie problemy, do których należą: bezrobocie, brak lub niewystarczające środki do życia, uzależnienia, choroby i niepełnosprawność, powodują, że rodziny nie realizują swoich funkcji w sposób zapewniający warunki prawidłowego rozwoju swoich członków.

W 2013 r. z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego udzielono pomocy społecznej 27 rodzinom, w tym 20 niepełnym i 3 wielodzietnym, tj. 8 rodzinom więcej niż w 2011 r.

Zadaniem gminy jest zapewnienie wsparcia rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, m.in. w formie pracy z rodziną. W Gminie Drawno pracę z rodziną organizuje M - GOPS w Drawnie, który w tym celu utworzył stanowisko asystenta rodziny.

W 2013 r. asystent pracował z 6 rodzinami, liczącymi ogółem 22 osoby, w tym 11 osób dorosłych i 11 dzieci. W każdej z tych rodzin, oprócz bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, występował problem niepełnosprawności. Ponadto rodziny borykały się z innymi problemami, tj. brak pracy (4 rodziny), problem alkoholowy (3), choroby i zaburzenia psychiczne (3), przemoc (3) oraz zagrożenie bezdomnością (2).

Asystent w ramach pracy z rodzinami zrealizował następujące działania: przeprowadził treningi budżetowe, warsztaty edukacyjne poświęcone nabywaniu umiejętności właściwego prowadzenia gospodarstwa domowego, pomagał w poszukiwaniach mieszkania jak również w jego przystosowywaniu do zamieszkania i wyposażeniu, służył pomocą podczas załatwiania spraw urzędowych, pracował z rodzicami nad zmianą stylu wychowania, prowadził rozmowy edukacyjne oraz warsztaty indywidualne, mające na celu kształtowanie

prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych, prowadził indywidualne konsultacje wychowawcze dla rodziców i dzieci, zachęcał do udziału w życiu społeczności lokalnej, motywował do podnoszenia kwalifikacji zawodowych, udzielał porad jak aktywnie poszukiwać pracy, podejmował działania interwencyjne i zaradcze w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin.

Zdaniem nauczycieli, przyczyny większości problemów wychowawczych występujących wśród dzieci i młodzieży, uczęszczającej do placówek na terenie Gminy, tkwią w środowisku rodzinnym. Brak odpowiedniej kontroli nad dzieckiem, brak dbałości o higienę i strój dziecka, brak zainteresowania postępami dziecka w nauce i jego zachowaniem, alkoholizm, konflikty między rodzicami wpływają negatywnie na funkcjonowanie dziecka w środowisku szkolnym. Najczęściej występującymi przejawami trudności wychowawczych jest: agresja fizyczna i słowna, niechęć do nauki, złośliwość, kłamstwa, lekceważenie i niewykonywanie poleceń nauczyciela.

### 5.15. Analiza wyników badań ankietowych

W celu zdiagnozowania problemów społecznych w Gminie Drawno przeprowadzono badanie, w którym w większości uczestniczyły osoby reprezentujące różne obszary życia społecznego w Gminie, tj. pomocy społecznej, edukacji, bezpieczeństwa publicznego, kultury, zdrowia, sportu, przedstawiciele władz samorządowych i organizacji pozarządowych.

W badaniu zastosowano kwestionariusz ankiety, zawierający 9 pytań o charakterze zamkniętym, przy czym ankietowani mieli możliwość uzupełnienia problemów o własne propozycje w ramach odpowiedzi „inne”

W badaniu wzięło udział 107 mieszkańców Gminy, większość z nich stanowiły kobiety, tj. 72,9 % i mieszkańcy miasta - 68,2 %. Poniżej zaprezentowano wyniki badania.

**Tabela 35. Warunki życia w Gminie**

Warunki życia w Gminie są:				
% odpowiedzi				
Bardzo dobre	Dobre	Raczej dobre	Raczej złe	Złe
0,9	8,4	40,2	38,3	12,1

Badani, tj. 50,4 % uznali, że warunki życia w Gminie są złe, niewiele mniej, tj. 48,5 %, uważa je za dobre.

**Tabela 36. Problemy społeczne występujące na terenie Gminy**

<b>Jakie niżej wymienione problemy społeczne występują na terenie Gminy Drawno?</b>			
<b>Problem</b>	<b>% odpowiedzi</b>		
	<b>TAK</b>	<b>NIE</b>	<b>NIE WIEM</b>
Ubóstwo	56,1	10,3	33,6
Bezrobocie	89,7	2,8	7,5
Alkoholizm	83,2	9,3	7,5
Narkomania	20,6	9,3	70,1
Brak poczucia bezpieczeństwa	39,3	18,7	42,1
Samotne wychowywanie dzieci	41,1	22,4	36,4
Przemoc w rodzinie	43,9	25,2	30,8
Problem osób starszych	60,7	8,4	30,8
Brak mieszkań	78,5	7,5	14,0
Długotrwała lub ciężka choroba	34,6	16,8	48,6
Bezdomność	15,0	21,5	63,4
Bezradność opiekuńczo - wychowawcza	53,3	23,4	23,4
Niezaradność życiowa (nieudolność w prowadzeniu gospodarstwa domowego)	52,3	12,1	35,6

Większość ankietowanych uznała, że na terenie Gminy występują następujące problemy społeczne: bezrobocie, alkoholizm, brak mieszkań, ubóstwo, bezradność opiekuńczo – wychowawcza, niezaradność życiowa (nieudolność w prowadzeniu gospodarstwa domowego).

W ramach innych problemów badani wskazali: wandalizm, brak dostępu do lekarzy specjalistów, brak perspektyw dla młodych, emigrację.

W kolejnych pytaniach, tj. od nr 3 do 6, ankietowani mieli wybrać po trzy problemy, które najczęściej dotyczą rodziny, dzieci i młodzież, osoby starsze i osoby niepełnosprawne w Gminie Drawno.

**Tabela 37. Problemy rodziny w Gminie**

<b>Jakie problemy najczęściej dotyczą rodziny w Gminie Drawno?</b>	
<b>Problem</b>	<b>% odpowiedzi</b>
Bezrobocie	96,3
Ubóstwo	46,7
Przemoc	8,4
Bezradność opiekuńczo – wychowawcza	15,9
Alkoholizm	48,6
Emigracja zarobkowa	46,7
Nieudolność w prowadzeniu gospodarstwa domowego	8,4
Trudne warunki mieszkaniowe	34,7

Według ankietowanych problemami najczęściej dotykającymi rodziny w Gminie Drawno są bezrobocie (96,3 %), alkoholizm (48,6 %), ubóstwo (46,7 %) i emigracja zarobkowa (46,7%).

W ramach odpowiedzi „inne” badani uznali, że opieka lekarska w Gminie jest niewystarczająca, nie ma lekarza, który byłby dostępny na każde wezwanie do chorego.

**Tabela 38. Problemy dzieci i młodzieży w Gminie**

<b>Jakie problemy najczęściej dotyczą dzieci i młodzieży w Gminie Drawno?</b>	
<b>Problem</b>	<b>% odpowiedzi</b>
Palenie papierosów	63,6

Picie alkoholu	72,0
Zażywanie narkotyków	27,1
Przestępczość	7,5
Brak oferty spędzania wolnego czasu	57,0
Niedożywienie	15,0
Alkoholizm rodziców	38,3
Przemoc w rodzinie	10,3

W opinii ankietowanych najczęściej występującym problemem wśród dzieci i młodzieży są używki: picie alkoholu (72,0 %) i palenie papierosów (63,6 %). Ponadto ankietowani, tj. 57,0 % uznali, że w Gminie brakuje dla tej grupy społecznej oferty spędzania wolnego czasu.

W ramach odpowiedzi „inne” ankietowani uznali, że w Gminie nie stwarza się możliwości osiągania sukcesów przeciętnym dzieciom i młodzieży. Promuje się najlepszych.

**Tabela 39. Problemy osób starszych w Gminie**

<b>Jakiej problemy najczęściej dotyczą osoby starsze w Gminie Drawno?</b>	
<b>Problem</b>	<b>% odpowiedzi</b>
Trudna sytuacja materialna	79,4
Problemy zdrowotne	71,9
Niepełnosprawność	23,4
Trudności z samoobsługą	5,6
Brak opieki ze strony rodziny	15,0
Niewystarczający zakres usług opiekuńczych	35,5
Brak oferty spędzania wolnego czasu	8,4
Ograniczony dostęp do opieki medycznej	44,9
Samotność	13,1

Według ankietowanych osoby starsze w Gminie Drawno najczęściej borykają się z trudną sytuacją materialną (79,4 %), problemami ze zdrowiem (71,9 %) oraz ograniczonym dostępem do opieki medycznej (44,9 %).



**Tabela 40. Problemy osób niepełnosprawnych w Gminie**

<b>Jakiej problemy najczęściej dotyczą osoby niepełnosprawne w Gminie Drawno?</b>	
<b>Problem</b>	<b>% odpowiedzi</b>
Brak akceptacji lokalnej społeczności	20,6
Ograniczony dostęp do opieki medycznej	50,5
Ograniczony dostęp do usług rehabilitacyjnych	71,0
Niewystarczający zakres usług opiekuńczych	15,9
Ubóstwo	22,4
Bariery architektoniczne	31,8
Brak ofert pracy	47,7
Izolowanie się osób niepełnosprawnych	37,4
Brak możliwości rozwijania swojego potencjału twórczego, artystycznego i intelektualnego	12,1

Najczęstszymi problemami, które dotyczą osób niepełnosprawnych w Gminie Drawno, według ankietowanych są: ograniczony dostęp do usług rehabilitacyjnych (71,0 %), i ograniczony dostęp do opieki medycznej (50,5 %) oraz brak ofert pracy (47,7 %).

**Tabela 41. Poczucie bezpieczeństwa mieszkańców Gminy**

<b>Czy mieszkańcy Gminy mogą czuć się bezpieczni?</b>				
<b>% odpowiedzi</b>				
<b>Tak</b>	<b>Raczej tak</b>	<b>Raczej nie</b>	<b>Nie</b>	<b>Trudno powiedzieć</b>
7,5	32,7	24,3	12,1	24,3

40,2 % ankietowanych uznało, że mieszkańcy Gminy mogą czuć się bezpieczni. Co czwarty pytany nie potrafił tego stwierdzić, natomiast 36,4 % ankietowanych uznało, że mieszkańcy

Gminy nie mogą czuć się bezpieczni. Według nich przyczyną tego stanu rzeczy jest zbyt mała liczba patroli policyjnych w Gminie (69,2 %). Ponadto jedna osoba w ramach odpowiedzi „inne” wskazała również brak monitoringu.

**Tabela 42. Przyczyny braku poczucia bezpieczeństwa mieszkańców w Gminie**

<b>Co może być przyczyną braku poczucia bezpieczeństwa mieszkańców?</b>	
<b>Zjawisko</b>	<b>% odpowiedzi</b>
Mało patroli policyjnych	69,2
Pijący alkohol na placach i ulicach	10,3
Wandalizm	15,4
Grupy młodzieży wystające na ulicach	0
Nietrzeźwi uczestnicy ruchu drogowego	5,1

Na koniec ankietowani zostali poproszeni o ocenę instytucji, zajmujących się rozwiązywaniem problemów społecznych w Gminie Drawno. Do dyspozycji mieli skalę ocen od 1 do 5, gdzie 1 oznaczało ocenę niedostateczną a 5 - bardzo dobrą. Należy zaznaczyć, że nie wszyscy ankietowani dokonali oceny. Średnio przyjmuje się, że uczyniły to 94 osoby.

Ankietowani najwyżej ocenili placówki oświatowe oraz instytucje kultury, którym wystawili ocenę dobrą. Następnie spośród instytucji publicznych znalazł się M - GOPS z oceną więcej niż dostateczną, ale mniej niż dobrą. Pozytywne oceny otrzymały również pozostałe podmioty, tj. M - GKRPA, Urząd Miejski, NZOZ „Eskulap” i Posterunek Policji.

Respondenci działalność organizacji III sektora ocenili pomiędzy oceną dostateczną a dobrą. Doceniono aktywność kół gospodyń wiejskich, DUTW oraz Caritas, a wśród klubów sportowych – LKS „Świt” Barnimie.

## **5.16. Podsumowanie, wnioski**

W wyniku przeprowadzonej diagnozy stwierdzono, że:

1. Liczba mieszkańców Gminy w latach 2003 – 2012 zmniejszyła się o 2,6 %. Ubytek ludności spowodowany jest ujemnym przyrostem naturalnym i ujemnym saldem migracji. Struktura ludności jest niekorzystna. W 2012 r. ludność wieku przedprodukcyjnym – stanowiła 17,3 % , ludność w wieku produkcyjnym – 66,5 %, ludność w wieku poprodukcyjnym – 16,2 %. W latach 2003 – 2012 liczba osób w

wieku poprodukcyjnym wzrosła o 7,2 %. W latach 2003 – 2012 wzrosła liczba zawartych małżeństw. Nastąpił wzrost wykształcenia mieszkańców.

2. W 2011 r. w Gminie najliczniejszą grupą gospodarstw domowych były gospodarstwa 2- osobowe. Głównym źródłem dochodów mieszkańców Gminy są dochody z pracy najemnej oraz ze źródeł niezarobkowych, tj. emerytur i rent.
3. Warunki mieszkaniowe w Gminie są gorsze niż w Polsce i województwie. Gminne zasoby mieszkaniowe są niewystarczające. Ankietowani uznali, że brak mieszkań jest jednym z problemów występujących w Gminie. Liczba najemców lokali z zasobu gminnego, zalegających z opłatami za mieszkanie wzrosła. Problem bezdomności na terenie Gminy w zasadzie nie występuje, szacuje się, że dotyczy on 7 osób.
4. Na terenie Gminy funkcjonują 4 placówki oświatowe: przedszkole, szkoła podstawowa, gimnazjum i ośrodek szkolno – wychowawczy dla osób niepełnosprawnych. W Gminie nie ma żadnej z form opieki nad dzieckiem do lat 3. W placówkach oświatowych prowadzone są zajęcia pozalekcyjne: koła zainteresowań, zajęcia o charakterze wyrównującym braki dydaktyczne, zajęcia sportowe. W przedszkolu i szkole podstawowej prowadzone są zajęcia logopedyczne. Żadna z placówek nie posiada zatrudnionego psychologa, szkoła podstawowa i gimnazjum zatrudniają pedagoga. Placówki oświatowe organizują konkursy, zawody i turnieje sportowe, imprezy okolicznościowe.
5. Infrastruktura społeczna jest niewystarczająca: ograniczona liczba świetlic środowiskowych, boisk, brak bibliotek na wsiach, ograniczona działalność kina. Życie kulturalne w Gminie skupia się w mieście, gdzie działa ośrodek kultury i biblioteka, które organizują przedsięwzięcia kulturalne. Ponadto na terenie Gminy mają miejsce przedsięwzięcia o charakterze rozrywkowym i rekreacyjnym. W Gminie działają 4 kluby sportowe, które realizują zajęcia sportowe dla dzieci i młodzieży oraz dorosłych. Gmina nie wykorzystuje w pełni obiektu sportowego „Orlik” (brak animatora sportu, zatrudniane są osoby bez kwalifikacji zawodowych). Liczba miejsc rekreacji mieszkańców jest ograniczona. Ankietowani uznali, że na terenie Gminy brak jest oferty spędzania wolnego czasu przez dzieci i młodzież.
6. Na terenie Gminy udzielane są świadczenia z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej i stomatologii, nie ma dostępu do nocnej i świątecznej opieki zdrowotnej oraz

świadczeń z zakresu ginekologii. Mieszkańcy mają utrudniony dostęp do lekarzy specjalistów i badań diagnostycznych. Profilaktyka zdrowotna jest słabo rozwinięta – realizowane są programy z zakresu profilaktyki chorób układu krążenia i gruźlicy oraz profilaktyka uzależnień. Wśród mieszkańców do 18 roku życia dominują alergie, a u osób dorosłych choroby układu krążenia i cukrzyca.

7. Rzeczywisty problem niepełnosprawności w Gminie nie jest znany. Szacuje się, że w 2011 r. osoby niepełnosprawne stanowiły 11,8 %. Dominowały osoby w wieku produkcyjnym (około 56,3 %). Na terenie Gminy, poza wsparciem środowiskowego domu samopomocy, nie funkcjonują inne formy wsparcia osób niepełnosprawnych oraz ich rodzin, nie działają zakłady pracy zatrudniające osoby niepełnosprawne. Na terenie Gminy działa placówka oświatowa kształcąca dzieci i młodzież niepełnosprawną intelektualnie stopniu umiarkowanym i znacznym oraz z niepełnosprawnościami sprzężonymi. Zdaniem badanych najczęstszymi problemami, które dotyczą osób niepełnosprawnych w Gminie Drawno są: ograniczony dostęp do usług rehabilitacyjnych (71,0 %), i ograniczony dostęp do opieki medycznej (50,5 %) oraz brak ofert pracy (47,7 %).
8. Wśród podmiotów gospodarczych działających na terenie Gminy 94 % stanowiły przedsiębiorstwa sektora prywatnego, dominowały mikroprzedsiębiorstwa, które nie tworzą wystarczającej liczby miejsc pracy. Szacuje się, że około 19 % ludności aktywnej zawodowo w Gminie nie posiadała zatrudnienia. Wśród bezrobotnych dominowały kobiety, osoby mające niskie kwalifikacje zawodowe, nie posiadające doświadczenia zawodowego, osoby w przedziale wiekowym 25 – 34 lata. Zdecydowana większość bezrobotnych nie posiadała prawa do zasiłku. Najpopularniejszą formą aktywizacji bezrobotnych z Gminy były staże oraz prace społecznie użyteczne. Ankietowani bezrobocie uznali za najczęściej występujący problem wśród mieszkańców.
9. Rzeczywisty problem uzależnień w Gminie nie jest znany. Blisko 50 % badanych mieszkańców uznała, że problemy alkoholowe występują wśród mieszkańców Gminy. Zdaniem ankietowanych problemy alkoholowe i nikotynizm to problemy najczęściej występujące wśród dzieci i młodzieży. W latach 2011 – 2013 wzrosła liczba wniosków o wszczęcie postępowania w stosunku do osoby nadużywającej alkoholu

oraz liczba korzystających z porad specjalisty psychoterapii uzależnień. Przy M - GOPS działa punkt konsultacyjno – informacyjny specjalisty ds. uzależnień.

10. Na terenie Gminy w latach 2011 – 2013 zmniejszyła się liczba popełnionych przestępstw. Najczęściej popełnianymi przestępstwami były przestępstwa drogowe i kradzieże. Zmniejszyła się również liczba nieletnich sprawców czynów karalnych. Wzrosła liczba wykroczeń najbardziej uciążliwych dla społeczeństwa, a najczęściej popełnianymi były wykroczenia dotyczące spożywania alkoholu w miejscach publicznych oraz wykroczenia, polegające na zakłócaniu spokoju i porządku publicznego. W Gminie dostrzega się akty wandalizmu. W okresie letnim następuje nasilenie zjawisk przestępczych. Badani mieszkańcy byli podzieleni w ocenie bezpieczeństwa na terenie Gminy: 40,2 % mieszkańców uznało, że można czuć się bezpiecznie, 36,4 % - nie można czuć się bezpiecznie, pozostali nie potrafili tego stwierdzić.
11. W Gminie nie jest znany rzeczywisty problem przemocy w rodzinie. W latach 2011 – 2013 17 razy wszczęto procedurę „Niebieskiej Karty”.
12. Na terenie Gminy w latach 2003 – 2012 zanotowano wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym o 7,2 %. Ankietowani uznali, że osoby starsze w Gminie najczęściej borykają się z trudną sytuacją materialną (79,4 %), problemami ze zdrowiem (71,9 %) oraz ograniczonym dostępem do opieki medycznej. Na terenie Gminy działa uniwersytet trzeciego wieku.
13. W 2012 r. odsetek osób żyjących poniżej ustawowej granicy ubóstwa był ponad dwukrotnie wyższy niż w Polsce. Głównym powodem przyznawania świadczeń z pomocy społecznej w Gminie Drawno było: bezrobocie, ubóstwo, niepełnosprawność oraz długotrwała lub ciężka choroba. Podczas badania 46,7 % mieszkańców uznało, że problem ubóstwa występuje wśród mieszkańców Gminy. Na terenie Gminy aktywną działalność prowadzi Caritas.

## **6. Zasoby pomocy społecznej**

### **6.1. Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej**

Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej (M - GOPS) w Drawnie, mieszczący się przy ul. Kościuszki 9, jest jednostką organizacyjną Gminy realizującą zadania z zakresu pomocy społecznej, jak również świadczeń rodzinnych, zaliczki alimentacyjnej, dodatków mieszkaniowych, wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, profilaktyki i rozwiązywaniem problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii.

Kadra Ośrodka, wg stanu z końca grudnia 2013 r. liczyła 15 pracowników, w tym 5 pracowników socjalnych, specjalistę do spraw uzależnień, asystenta rodziny, opiekunkę domową. Ponadto w miarę potrzeb M - GOPS zatrudnia opiekunki domowe na podstawie umowy zlecenia.

Przy M - GOPS w Drawnie działa Miejsko - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Od 2008 r. M – GPOS, jako jeden z partnerów Powiatowego Centrum Pomocy w Rodzinie w Choszczynie, uczestniczy w projekcie systemowym „Kieruj Swoim Losem”, realizowanym w ramach Priorytetu VII Promocja integracji społecznej Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.

### **6.2. Środowiskowy Dom Samopomocy**

Środowiskowy Dom Samopomocy (ŚDS) w Drawnie, w marcu 2013 r. po zaadaptowaniu pomieszczeń budynku Drawieńskiego Ośrodka Kultury do warunków, jakie powinien spełniać środowiskowy dom samopomocy, zmienił swoją lokalizację i obecnie znajduje się przy ul. Szpitalnej 2. ŚDS zajmuje lokal o powierzchni użytkowej 340 m<sup>2</sup>, w skład którego

wchodzi: aneks kuchenny z miejscem do spożywania posiłków, pomieszczenie dziennego pobytu, pracownia informatyczna, plastyczna, sala wypoczynkowa, sala do rehabilitacji ruchowej, 3 łazienki, w tym jedna dostosowana do potrzeb osób poruszających się na wózkach inwalidzkich.

Pomieszczenia wyposażono w niezbędny sprzęt AGD i RTV (m.in. kino domowe, komputery, konsolę do gier) oraz sprzęt do rehabilitacji ruchowej.

ŚDS działa w dni powszednie w godzinach od 07:30 do 15:30. Przeznaczony jest dla osób dorosłych z upośledzeniem umysłowym i zaburzeniami psychicznymi z terenu Gminy Drawno. Dysponuje 20 miejscami. Kadre ŚDS- u stanowi 2 instruktorów terapii zajęciowej i 2 terapeutów. Środowiskowy Dom Samopomocy liczy obecnie 20 uczestników.

Zajęcia terapeutyczne realizowane są w ramach pracowni kulinarnej, plastycznej i rękodzieła oraz warsztatów gospodarstwa domowego, komputerowych, muzyczno – teatralnych. Prowadzone są również zajęcia usprawniające w pracowni rehabilitacji ruchowej. Ponadto Środowiskowy Dom Samopomocy w Drawnie świadczy usługi w formie poradnictwa psychologicznego.

Uczestnicy ŚDS- u współpracują ze społecznością osób niepełnosprawnych z terenu powiatu. Uczestniczą w zawodach i turniejach sportowych (np. „Krok bliżej paraolimpiady” w Krzęcinie) oraz imprezach (np. „Brzezińskie lato”, „Scena bez barier” w Choszczynie). ŚDS jest organizatorem imprezy plenerowej „Piknik na Drawniku”, w której uczestniczą osoby niepełnosprawne z terenu powiatu choszczeńskiego. Ponadto przygotowuje wieszczę wigilijną dla niepełnoprawnych i samotnych mieszkańców Gminy.

## **7. Organizacje pozarządowe**

Współpraca Gminy z organizacjami pozarządowymi odbywa się w formie finansowej poprzez: zlecenie wykonania zadania publicznego i realizację zadania publicznego w formie: inicjatywy lokalnej, „małego grantu” oraz pozafinansowej, obejmującej działalność informacyjną, konsultacyjną, organizacyjną, szkoleniową, promocyjną.

Organizacje pozarządowe są partnerami Gminy głównie w realizacji zadań publicznych w zakresie wspierania i upowszechniania kultury fizycznej, ratownictwa i ochrony ludności, edukacji, aktywizacji osób starszych, turystyki i krajoznawstwa oraz działalności charytatywnej.

W 2012 r. zawarto 9 umów z 8 organizacjami III sektora na wykonanie zadań publicznych, na kwotę 132 300 zł.

Na terenie Gminy działają następujące organizacje pozarządowe:

### Stowarzyszenie Ludzi Bezrobotnych (SLB)

Celem działalności SLB jest walka z bezrobociem w Gminie Drawno poprzez: tworzenie miejsc pracy, wspieranie przedsiębiorczości, pośrednictwo pracy, poradnictwo zawodowe, organizację szkoleń podnoszących kwalifikacje zawodowe bezrobotnych.



### Drawieński Uniwersytet Trzeciego Wieku (DUTW)

DUTW swoją działalność zainauguował w dniu 19 października 2011 r., jako pierwsza tego typu placówka w powiecie choszczeńskim.

Celem działalności DUTW jest: aktywizacja intelektualna, kulturalna i fizyczna osób starszych i niepełnosprawnych oraz aktywizacja społeczna słuchaczy; prowadzenie form działalności edukacyjnej, zdrowotnej, kulturalnej, twórczej oraz krajoznawczo – turystycznej; włączanie osób starszych do systemu kształcenia ustawicznego; poprawa jakości życia osób starszych; upowszechnianie profilaktyki gerontologicznej.

### Stowarzyszenie „Drawieńskie Skrzaty”

Stowarzyszenie „Drawieńskie Skrzaty” prowadzi działalność na rzecz wszechstronnego rozwoju dzieci i młodzieży oraz wszechstronnego rozwoju społeczno - gospodarczego Gminy m.in. poprzez podejmowanie działań na rzecz poszerzenia oferty edukacyjnej dzieci; działalność wspomagającą rozwój wspólnot i społeczności lokalnych; działalność wychowawczą wśród dzieci i młodzieży, jej wychowawców w wymiarze społecznym, kulturalnym i patriotycznym; wspieranie indywidualnego rozwoju dzieci i młodzieży oraz wychowanie w szacunku do drugiego człowieka; wsparcie rodziców w wychowaniu dzieci i młodzieży; wspieranie inicjatyw na rzecz: profilaktyki i promocji zdrowia osób niepełnosprawnych, osób starszych, nauki, edukacji, oświaty, krajoznawstwa oraz wypoczynku dzieci i młodzieży, kultury, sztuki, ochrony dóbr i tradycji, upowszechniania kultury fizycznej i sportu, ekologii i ochrony przyrody oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego, promocji i organizacji wolontariatu.

### Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Drawieńskiej (TPZD)

Celem TPZD jest rozwijanie działalności kulturalnej, rozbudzanie inicjatyw społecznych służących rozwojowi miasta i Gminy. Towarzystwo przyczynia się do wzbogacania życia kulturalno-oświatowego, naukowego oraz wartości społecznych, estetycznych i moralnych. Cele swoje Towarzystwo realizuje poprzez: wyrażanie opinii w zakresie rozwoju życia kulturalno-oświatowego, naukowego i artystycznego; upowszechnianie dotychczasowego dorobku i popieranie dalszego rozwoju miasta i Gminy; inspirowanie środowisk twórczych w podejmowaniu problematyki regionalnej; skupienie wokół idei Towarzystwa działaczy kulturalno-oświatowych, naukowców i badaczy regionalnych, twórców oraz współdziałanie z organizacjami i stowarzyszeniami; działalność stałych i doraźnych zespołów i kół;

organizowanie konferencji, spotkań, imprez, wystaw, festiwali, wycieczek, rajdów i zawodów; podejmowanie inicjatyw oraz wspomaganie osób i instytucji przyczyniających się do edukacji ekologicznej i ochrony środowiska; podejmowanie działań zmierzających do włączenia osób niepełnosprawnych we wszystkie formy działalności Towarzystwa; wspieranie inicjatyw służących zachowaniu istniejących i tworzeniu nowych miejsc pracy; przyznawanie nagród oraz występowanie z wnioskami o nadanie odznaczeń za zasługi w pracy kulturalno-oświatowej, artystycznej, naukowej i społecznej, a także otaczanie opieką twórców.

#### Miejski Klub Sportowy „DRAWA” Drawno

Działalność Klubu obejmuje: organizację i rozwój oraz popularyzację sportu, w szczególności piłki nożnej i innych dyscyplin sportowych na terenie miasta i Gminy Drawno; działania na rzecz promocji piłkarstwa amatorskiego i sportu; popularyzację sportu wśród osób niepełnosprawnych; promocję zdrowego stylu życia wśród dzieci, młodzieży i dorosłych mieszkańców Gminy Drawno; działania na rzecz aktywizacji członków oraz mieszkańców Gminy Drawno.

#### Ludowy Klub Sportowy „ŚWIT” Barnimie

Działalność Klubu obejmuje: organizację i rozwój oraz popularyzację sportu, piłki nożnej i innych dyscyplin sportowych na terenie Gminy Drawno; podejmowanie działań na rzecz promocji piłkarstwa amatorskiego; prowadzenie i uczestniczenie we współzawodnictwie drużyn piłki nożnej juniorów i seniorów oraz prowadzenie szkółki piłki nożnej dla dzieci w miejscowości Barnimie.

#### Uczniowski Klub Sportowy „Drawianka”

Działalność Klubu polega na: organizowaniu pozalekcyjnego życia sportowego dzieci i młodzieży, prowadzeniu szkolenia sportowego dzieci i młodzieży z zakresu piłki ręcznej i lekkoatletyki. „Drawianka” jest organizatorem następujących imprez sportowych: Biegi uliczne, Konkurs skoku wzwyż „Poskaczmy razem”, Turniej piłki ręcznej plażowej „Na plaży w Drawnie”.

#### Szkolny Klub Żeglarski „Drawa”

Działalności SKŻ Drawa obejmuje organizację zajęć pozalekcyjnych poprzez prowadzenie zajęć treningowych z zakresu sportów wodnych.

#### Caritas

Celem działalności Caritas jest niesienie pomocy potrzebującym osobom (rodzinom) zamieszkałym na terenie Gminy bez względu na ich wyznanie i przekonania. W Gminie Drawno działają dwa zespoły Caritas, tj. przy parafii w Drawnie oraz parafii w Barnimiu.

## **8. Cele strategiczne, działania**

Cele niniejszej Strategii zostały sformułowane na podstawie przeprowadzonej diagnozy oraz wniosków wynikających z obserwacji życia społecznego w Gminie Drawno.

Planując działania uwzględniono możliwości finansowo – organizacyjne Gminy Drawno oraz możliwości kompetencyjne.

Wskazano następujące cele strategiczne oraz cele operacyjne:

### **CEL STRATEGICZNY nr 1: WSPIERANIE RODZINY W WYPEŁNIANIU JEJ FUNKCJI**

- 1.1. Wzrost społecznej świadomości roli rodziny
- 1.2. Wzmocnienie ekonomicznej funkcji rodziny
- 1.3. Integracja rodziny
- 1.4. Rozwój wsparcia rodziny w opiece i wychowaniu dzieci

### **CEL STRATEGICZNY nr 2: OGRANICZENIE ZJAWISK PATOLOGICZNYCH**

- 2.1. Ograniczenie skutków, wynikających ze spożywania alkoholu
- 2.2. Ograniczenie zjawiska picia alkoholu i zażywania narkotyków przez dzieci i młodzież

2.3. Ograniczenie zachowań przestępczych

2.4. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie

**CEL STRATEGICZNY nr 3: PRZECIWDZIAŁANIE BEZROBOCIU**

3.1. Wsparcie i aktywizacja osób bezrobotnych

3.2. Wstępne przygotowanie uczniów do wejścia na rynek pracy

3.3. Wspieranie rozwoju gospodarczego gminy

**CEL STRATEGICZNY nr 4: POPRAWA JAKOŚCI I POZIOMU ŻYCIA OSÓB STARSZYCH I NIEPEŁNOSPRAWNYCH**

4.1. Rozwijanie systemu wsparcia osób starszych i niepełnosprawnych

4.2. Zapewnienie bezpieczeństwa osobom starszym i niepełnosprawnym oraz przeciwdziałanie stosowanym wobec nich nadużyciom

4.3. Tworzenie warunków na rzecz aktywności osób starszych i niepełnosprawnych



Tabela 43. CEL STRATEGICZNY nr 1: WSPIERANIE RODZINY W WYPEŁNIANIU JEJ FUNKCJI

Nr działań	Nazwa działania	Czas realizacji	Jednostki realizujące	Wskaźniki realizacji
<b>1.1 . Wzrost społecznej świadomości roli rodziny</b>				
1.1.1.	Edukacja w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Placówki oświatowe, „Eskulap”	Liczba programów, kampanii, szkoleń, warsztatów Liczba ich uczestników
1.1.2.	Rozwijanie kompetencji opiekuńczo – wychowawczych rodziców	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Placówki oświatowe, Gminny Zespół ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie, NGO	
1.1.3.	Promowanie odpowiednich wzorców życia rodzinnego opartych na wzajemnej pomocy, szacunku, partnerstwie, umiejętności rozwiązywania konfliktów bez przemocy	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Placówki oświatowe, Gminny Zespół ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie, NGO	
<b>1.2 . Wzmocnienie ekonomicznej funkcji rodziny</b>				
1.2.1.	Edukacja w zakresie prowadzenia gospodarstwa domowego, w tym racjonalnego gospodarowania środkami	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	M – GOPS, placówki szkolne	Liczba rodzin/osób, którym przyznano świadczenie, dodatek

	finansowymi			mieszkaniowy
1.2.2.	Udzielanie świadczeń z pomocy społecznej	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	M - GOPS	Liczba rodzin, którym przyznano mieszkanie z zasobu mieszkaniowego Gminy
1.2.3.	Realizacja świadczeń rodzinnych i świadczeń z funduszu alimentacyjnego	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	M - GOPS	Liczba uczniów, którym przyznano stypendium szkolne, zasiłek szkolny, stypendium za wyniki w nauce, dofinansowanie do zakupu podręczników
1.2.4.	Pomoc w zakresie zabezpieczenia potrzeb mieszkaniowych	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	M – GOPS, Burmistrz	Liczba rodzin/dzieci korzystających z ulgi przedszkolnej
1.2.5.	Udzielanie uczniom pomocy materialnej (o charakterze socjalnym, motywacyjnym, dofinansowanie zakupu podręczników „Wyprawka szkolna”)	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Burmistrz, placówki oświatowe	Liczba rodzin, którym wydano Ogólnopolską Kartę Dużej Rodziny
1.2.6.	Zapewnianie preferencyjnych warunków odpłatności za korzystanie ze świadczeń przedszkolnych	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Władze gminne	Liczba rodzin/osób zaktywizowanych zawodowo
1.2.7.	Realizacja rządowego programu dla rodzin wielodzietnych	Od momentu wejścia w życie przez okres realizacji	M - GOPS	

		strategii		
1.2.8.	Współpraca z instytucjami rynku pracy w zakresie aktywizacji zawodowej rodzin	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	M – GOPS	
1.2.9.	Współpraca z NGO w zakresie kwalifikowania rodzin do udzielanej przez nich pomocy	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	M – GOPS	
<b>1.3 . Integracja rodziny</b>				
1.3.1	Organizowanie i wspieranie wszelkich przedsięwzięć umożliwiających rodzinie wspólne spędzanie wolnego czasu	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	DOK, Biblioteka Publiczna, placówki oświatowe, NGO	Liczba przedsięwzięć
<b>1.4 . Rozwój wsparcia rodziny w opiece i wychowaniu dzieci</b>				
1.4.1.	Zwiększenie liczby miejsc w placówce wychowania przedszkolnego	W miarę potrzeb w horyzoncie czasowym strategii	Burmistrz	Liczba miejsc w przedszkolu
1.4.2.	Zapewnienie dostępu do specjalistycznego poradnictwa	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	M – GOPS, placówki oświatowe	Liczba rodzin, które korzystają ze specjalistycznego poradnictwa
1.4.3.	Organizacja czasu wolnego dzieci i młodzieży	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	DOK, Biblioteka Publiczna, placówki szkolne, NGO	Liczba zajęć dla dzieci i młodzieży
1.4.4.	Rozwijanie istniejących i tworzenie nowych świetlic wiejskich	Działanie ciągłe w horyzoncie	DOK	Liczba ich uczestników Liczba nowo powstałych



		czasowym strategii		miejsc wypoczynku rekreacji dzieci i młodzieży Liczba nowo powstałych świetlic Liczba uczestników świetlic/ placówki wsparcia dziennego Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny
1.4.5	Utworzenie placówki wsparcia dziennego	2015	Burmistrz	
1.4.6.	Wspieranie i organizacja wypoczynku dzieci i młodzieży	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	M - GOPS, placówki szkolne, Burmistrz, NGO	
1.4.7.	Rozwój miejsc rekreacji dzieci i młodzieży	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Właściwy referat Urzędu Miejskiego	
1.4.8.	Promocja oraz rozwój wolontariatu w zakresie pracy z dzieckiem	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Placówki oświatowe, DOK, Biblioteka Publiczna, NGO, M - GOPS	
1.4.9.	Zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych wsparcia i pomocy asystenta rodziny	W miarę potrzeb w horyzoncie czasowym strategii	M - GOPS	
1.4.10.	Monitoring sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	M - GOPS	

**Prognoza zmian:**

- wzrost znaczenia rodziny w świadomości mieszkańców;
- wzrost kompetencji opiekuńczo – wychowawczych rodziców;
- poprawa warunków socjalno – bytowych rodzin;
- rozwój form wsparcia rodziny w zakresie opieki i wychowania dziecka.

**Tabela 44. CEL STRATEGICZNY nr 2: OGRANICZENIE ZJAWISK PATOLOGICZNYCH**

Nr działań	Nazwa działania	Czas realizacji	Jednostki realizujące	Wskaźniki realizacji
<b>2.1. Ograniczenie skutków, wynikających ze spożywania alkoholu</b>				
2.1.1.	Prowadzenie edukacji na temat działania alkoholu na organizm i ryzyka szkód wynikających z różnych wzorów spożywania alkoholu	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Specjalista ds. uzależnień, NGO	Liczba zrealizowanych działań edukacyjnych Liczba osób korzystających z punktu konsultacyjnego i punktu –
2.1.2.	Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	M - GOPS	konsultacyjno - informacyjnego w ramach biura specjalisty ds.
2.1.3.	Podjęcie działań zmierzających do aktywizacji społeczno - zawodowej osób uzależnionych po zakończeniu leczenia odwykowego	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	M - GOPS	uzależnień Liczba porad udzielonych w punkcie konsultacyjnym Liczba nowo powstałych

2.1.4.	Podejmowanie działań na rzecz utworzenia grupy wsparcia osób po zakończeniu leczenia odwykowego	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Specjalista ds. uzależnień	świetlic Liczba uczestników świetlic
2.1.5.	Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychologicznej i prawnej	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Specjalista ds. uzależnień, M – GOPS, placówki oświatowe	Liczba dzieci objętych dożywianiem Liczba szkoleń
2.1.6.	Rozwijanie istniejących i tworzenie nowych świetlic	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	DOK	
2.1.7.	Prowadzenie dożywiania dzieci z rodzin z problemem alkoholowym	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	M - GOPS	
2.1.8.	Szkolenie pracowników socjalnych M – GOPS w zakresie pracy z rodziną z problemem alkoholowym	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	M - GOPS	
<b>2.2. Ograniczenie zjawiska picia alkoholu i zażywania narkotyków przez dzieci i młodzież</b>				
2.2.1.	Realizacja programów profilaktycznych	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Specjalista ds. uzależnień, placówki szkolne	Liczba zrealizowanych programów profilaktycznych i liczba ich uczestników
2.2.2.	Prowadzenie edukacji wśród dzieci i młodzieży na temat szkód wynikających ze spożywania alkoholu i zażywania	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Specjalista ds. uzależnień placówki szkolnego	Liczba zrealizowanych działań edukacyjnych

	narkotyków			Liczba przedsięwzięć promujących zdrowy styl życia
2.2.3.	Organizowanie i wspieranie działań służących promocji zdrowego stylu życia z uwzględnieniem aktywności kulturalnej i sportowej dzieci i młodzieży	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	DOK, Biblioteka Publiczna, placówki oświatowe, NGO	Liczba dzieci i młodzieży uczestnicząca w tychże przedsięwzięciach
2.2.4.	Wdrażanie i upowszechnianie programów edukacyjnych adresowanych do rodziców, zwiększających ich kompetencje wychowawcze w obszarze profilaktyki zachowań ryzykownych dzieci	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Specjalista ds. uzależnień, placówki szkolne, NGO	Liczba programów edukacyjnych dla rodziców i liczba ich uczestników
2.2.5.	Szkolenie sprzedawców napojów alkoholowych	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Miejsko – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Liczba szkoleń i ich uczestników
2.2.6.	Kontrolowanie punktów sprzedaży alkoholu, w zakresie	Działanie ciągłe w horyzoncie	Miejsko – Gminna Komisja Rozwiązywania	Liczba przeprowadzonych kontroli
				Liczba dzieci i młodzieży spożywająca alkohol i narkotyki

	przestrzegania zakazu sprzedaży alkoholu osobom nieletnim	czasowym strategii	Problemów Alkoholowych	
2.2.7.	Diagnozowanie problemu spożywania alkoholu i zażywania narkotyków przez dzieci i młodzież	Raz w roku	Miejsko – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, placówki szkolne	
<b>2.3. Ograniczenie zachowań przestępczych</b>				
2.3.1.	Rozwijanie monitoringu wizyjnego miejsc publicznych	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Właściwy referat Urzędu Miejskiego	Liczba popełnionych czynów karalnych Liczba sprawców czynów karalnych
2.3.2.	Stosowanie rozwiązań zwiększających bezpieczeństwo przestrzeni publicznej (oświetlenie, oznakowanie informacyjne)	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Właściwy referat Urzędu Miejskiego	Liczba miejsc objętych monitoringiem wizyjnym Liczba zajęć w ramach zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży
2.3.3.	Działania na rzecz zwiększenia liczby patroli Policji, szczególnie w okresie letnim	W miarę potrzeb w horyzoncie czasowym strategii	Burmistrz	Liczba ich uczestników Liczba zrealizowanych programów
2.3.4.	Organizowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	DOK, Biblioteka Publiczna, placówki szkolne, NGO	
2.3.5.	Edukacja na rzecz bezpieczeństwa w	Działanie ciągłe	Policja, placówki	

	miejscu zamieszkania, w miejscach publicznych i w ruchu drogowym	w horyzoncie czasowym strategii	oświatowe	profilaktycznych Liczba ich uczestników Liczba zajęć z zakresu edukacji prawnej
2.3.6.	Upowszechnianie programów profilaktycznych ukierunkowanych na eliminowanie agresji wśród uczniów oraz używanie przez nich substancji psychoaktywnych	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Specjalista ds. uzależnień, placówki oświatowe	
2.3.7.	Edukacja prawna dzieci i młodzieży	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Policja	
2.3.8.	Kształtowanie postaw szacunku i dbałości o mienie publiczne	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Placówki oświatowe	
2.3.9.	Wspieranie wszelkich inicjatyw na rzecz poprawy bezpieczeństwa publicznego	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Burmistrz	
<b>2.4. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie</b>				
2.4.1.	Prowadzenie edukacji służącej wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie	Liczba szkoleń, warsztatów Liczba założonych „Niebieskich Kart”
2.4.2.	Prowadzenie edukacji nt. zjawiska	Działanie ciągłe	Gminny Zespół	

	przemocy w rodzinie, w tym z problemem alkoholowym, możliwości przeciwdziałania i sposobów reagowania	w horyzoncie czasowym strategii	Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie	
2.4.3.	Rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie	
2.4.4.	Podjęcie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie	
2.4.5.	Udzielanie pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie	
2.4.6.	Podjęcie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie	
2.4.7.	Monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz rodzin	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania	

	zagrożonych wystąpieniem przemocy		przemocy w rodzinie, M - GOPS, Policja	
2.4.8.	Diagnozowanie skali zjawiska przemocy w rodzinie	Raz w roku	Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie	
2.4.9.	Rozwijanie kompetencji lokalnych instytucji działających w zakresie przeciwdziałania przemocy	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie	
2.4.10.	Tworzenie warunków na rzecz właściwego funkcjonowania Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Burmistrz	

**Prognoza zmian:**

- poprawa funkcjonowania osób uzależnionych od alkoholu;
- wzrost świadomości mieszkańców na temat zdrowego stylu życia;
- wzrost wiedzy na temat zagrożeń wynikających z używania substancji psychoaktywnych;



- poprawa bezpieczeństwa publicznego;
- wzrost wiedzy mieszkańców na temat zjawiska przemocy w rodzinie oraz możliwości pomocy;
- wzrost liczby ujawnianych przypadków przemocy w rodzinie.

**Tabela 45. CEL STRATEGICZNY nr 3: PRZECIWDZIAŁANIE BEZROBOCIU**

Nr działań	Nazwa działania	Czas realizacji	Jednostki realizujące	Wskaźniki realizacji
<b>3.1 . Wsparcie i aktywizacja osób bezrobotnych</b>				
3.1.1	Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w Choszcznie w zakresie pozyskiwania informacji odnośnie ofert pracy, instrumentów i usług rynku pracy	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	M - GOPS	Liczba osób bezrobotnych
3.1.2.	Współpraca z lokalnym rynkiem pracy w celu pozyskania informacji o wolnych miejscach pracy	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	M - GOPS	Liczba bezrobotnych uczestniczących w różnych formach aktywizacji zawodowej
3.1.3.	Informowanie o instrumentach i usługach rynku pracy	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	M - GOPS	Liczba osób bezrobotnych, które podjęły zatrudnienie
3.1.4.	Upowszechnianie ofert pracy	Działanie ciągłe	M - GOPS	Liczba udzielonych świadczeń z pomocy

		w horyzoncie czasowym strategii		społecznej
3.1.5.	Motywowanie do poszukiwania pracy, zmiany oraz podnoszenia kwalifikacji zawodowych	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	M - GOPS	
3.1.6.	Udzielanie porad w zakresie aktywnego poszukiwania pracy	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	M - GOPS	
3.1.7.	Pośredniczenie w znalezieniu pracy	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	M - GOPS	
3.1.8.	Organizowanie robót publicznych i prac interwencyjnych, staży oraz prac społecznie użytecznych	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Urząd Miejski, M - GOPS	
3.1.9.	Podjęcie i wspieranie inicjatyw służących podniesieniu kompetencji zawodowych osób bezrobotnych	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	M – GOPS, NGO	
3.1.10.	Propagowanie idei kształcenia ustawicznego	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	M – GOPS, NGO	
3.1.11.	Promocja samozatrudnienia	Działanie ciągłe w horyzoncie	M – GOPS, NGO	

		czasowym strategii		
3.1.12.	Udzielanie świadczeń z pomocy społecznej	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	M - GOPS	
<b>3.2. Wstępne przygotowanie uczniów do wejścia na rynek pracy</b>				
3.2.1.	Realizacja zajęć dodatkowych ukierunkowanych na rozwój kompetencji kluczowych (ICT, języków obcych, przedsiębiorczości, nauk przyrodniczo – matematycznych)	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Placówki szkolne, NGO	Liczba zajęć  Liczba uczestników zajęć
3.2.2.	Realizacja zajęć z zakresu poradnictwa i doradztwa edukacyjno – zawodowego	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Placówki szkolne, NGO	
<b>3.3. Wspieranie rozwoju gospodarczego gminy</b>				
3.3.1.	Promowanie Gminy w celu pozyskania inwestorów, mogących utworzyć nowe miejsca pracy	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Właściwy referat Urzędu Miejskiego, NGO	Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych
3.3.2.	Przygotowywanie terenów pod działalność gospodarczą	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Burmistrz	Liczba nowo powstałych miejsc pracy
3.3.3.	Stosowanie ulg lub zwolnień z podatku	Działanie ciągłe	Burmistrz	Liczba przedsiębiorstw

	od nieruchomości dla przedsiębiorców	w horyzoncie czasowym strategii		wobec, których zastosowano ulgę lub zwolnienie z podatku od nieruchomości
3.3.4.	Promocja samozatrudnienia	Działanie ciągle w horyzoncie czasowym strategii	M - GOPS, NGO	

**Prognoza zmian:**

- wzrost kompetencji osób bezrobotnych;
- wzrost aktywności osób bezrobotnych w poszukiwaniu pracy;
- wzrost liczby podmiotów gospodarczych;
- spadek poziomu bezrobocia.

**Tabela 46. CEL STRATEGICZNY nr 4: POPRAWA JAKOŚCI I POZIOMU ŻYCIA OSÓB STARSZYCH I NIEPEŁNOSPRAWNYCH**

Nr działania	Nazwa działania	Czas realizacji	Jednostki realizujące	Wskaźniki realizacji
<b>4.1. Rozwijanie systemu wsparcia osób starszych i niepełnosprawnych</b>				
4.1.1.	Identyfikacja osób potrzebujących wsparcia i opieki	Działanie ciągle w horyzoncie	M – GOPS, „Eskulap”	Liczba osób, którym przyznano świadczenie z

		czasowym strategii		pomocy społecznej  Liczba osób niepełnosprawnych uczestniczących w formach aktywizacji zawodowej  Liczba innych form opieki oraz liczba osób nimi objętych  Liczba osób objętych wsparciem ŚDS- u
4.1.2.	Monitoring potrzeb w zakresie pomocy i opieki oraz koordynowanie opieki we współpracy z lekarzem i pielęgniarzką rodzinną	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	M – GOPS	
4.1.3.	Organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	M - GOPS	
4.1.4	Organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	M – GOPS	
4.1.5.	Poprawa jakości świadczonych usług opiekuńczych poprzez podnoszenie kompetencji opiekunów	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	M - GOPS	
4.1.6.	Opłacanie składek na ubezpieczenia społeczne za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką,	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	M - GOPS	

	ojcem lub rodzeństwem;		
4.1.7.	Propagowanie innych form opieki, np. zorganizowana pomoc sąsiedzka, grupy samopomocowe, wolontariat	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	M – GOPS, NGO
4.1.8.	Udzielanie świadczeń pieniężnych i innych świadczeń niepieniężnych z pomocy społecznej	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	M - GOPS
4.1.9.	Udostępnianie sprzętu rehabilitacyjnego dla potrzebujących	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	M - GOPS
4.1.10.	Prowadzenie i rozwój infrastruktury Środowiskowego Domu Samopomocy	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Burmistrz
4.1.11.	Zapewnienie niepełnosprawnym dzieciom i młodzieży bezpłatnego transportu i opieki w czasie przewozu do najbliższego przedszkola/szkoły lub zwrotu kosztów przejazdu	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Burmistrz
4.1.12.	Informowanie osób niepełnosprawnych o przysługujących im prawach, możliwościach uzyskania pomocy	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	M - GOPS
4.1.13.	Współpraca z instytucjami rynku pracy w zakresie aktywizacji zawodowej osób	Działanie ciągłe w horyzoncie	M - GOPS

	niepełnosprawnych	czasowym strategii		
<b>4.2. Zapewnienie bezpieczeństwa osobom starszym i niepełnosprawnym oraz przeciwdziałanie stosowanym wobec nich nadużyciom</b>				
4.2.1.	Rozwijanie świadomości osób starszych i niepełnosprawnych na temat przemocy oraz instytucji, do których mogą zwrócić się w sytuacji doświadczania przemocy	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	M – GOPS, Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy, Policja, „Eskulap”	Liczba osób – ofiar przemocy w rodzinie
4.2.2.	Rozwijanie świadomości na temat przemocy wśród osób z otoczenia, aby sygnalizowały niepokojące oznaki mogące świadczyć o występowaniu jakiegokolwiek przemocy	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	M – GOPS, Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy, Policja, „Eskulap”	
<b>4.3. Tworzenie warunków na rzecz aktywności osób starszych i niepełnosprawnych</b>				
4.3.1.	Rozwijanie oferty edukacyjnej	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	NGO	Liczba zajęć Liczba uczestników zajęć
4.3.2.	Wspieranie działalności DUTW	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Burmistrz	Liczba przedsięwzięć o charakterze kulturalno – rozrywkowym i sportowo – rekreacyjnym
4.3.3.	Organizacja i prowadzenie zajęć stałych, rozwijających zainteresowania	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	DOK	

4.3.4.	Organizowanie i wspieranie przedsięwzięć kulturalno – rozrywkowych	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	DOK, Biblioteka Publiczna, NGO, Burmistrz	Liczba ich uczestników  Liczba obiektów przystosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych
4.3.5.	Wspieranie i promowanie twórczości artystycznej	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	DOK, Biblioteka Publiczna, ŚDS	
4.3.6.	Organizowanie i wspieranie przedsięwzięć sportowo – rekreacyjnych	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	ŚDS, NGO, Burmistrz	
4.3.7.	Wykorzystanie potencjału osób starszych ich wiedzy, umiejętności, doświadczenia życiowego na rzecz lokalnej społeczności – budowanie wolontariatu osób starszy	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	DOK, Biblioteka Publiczna, placówki oświatowe, M – GOPS, NGO	
4.3.8.	Wspieranie wszelkich inicjatyw na rzecz integracji środowiska osób niepełnosprawnych	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	M – GOPS, Burmistrz, NGO	
4.3.9.	Przystosowywanie obiektów użyteczności publicznej do potrzeb osób niepełnosprawnych	Działanie ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Właściwy referat Urzędu Miejskiego	
4.3.10.	Podnoszenie wiedzy i kształtowanie postawy akceptacji i szacunku dla osób	Działanie ciągłe w horyzoncie	Placówki oświatowe,	



	starszych i niepełnosprawnych	czasowym strategii	NGO	
--	-------------------------------	--------------------	-----	--

**Prognoza zmian:**

- rozwój jakościowy i ilościowy usług opiekuńczych;
- rozwój innych form opieki nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi;
- wzrost liczby osób starszych i niepełnosprawnych uczestniczących w życiu lokalnej społeczności.

## 9. Sposób realizacji, ramy finansowe

Strategia realizowana będzie w latach 2014 – 2020 przez instytucje działające w obszarze polityki społecznej, w tym przez organizacje pozarządowe działające na terenie Gminy.

Koordynatorem realizacji Strategii będzie Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

Zaprojektowane cele będą osiągnięte poprzez realizację programów i projektów społecznych.

Środki finansowe na realizację działań określonych w niniejszej Strategii pochodzą z :

- budżetu Gminy;
- budżetu państwa w ramach dotacji na dofinansowanie zadań własnych;
- budżetu państwa na finansowanie realizacji zadań zleconych;
- funduszy europejskich,
- innych programów i grantów.

Wdrażanie Strategii monitorowane będzie na bieżąco przez realizatorów poszczególnych działań, którzy corocznie w ramach przygotowywanych sprawozdań informować będą władze Gminy o stanie ich realizacji, za pomocą zaproponowanych wskaźników.

Sprawozdania te będą zamieszczane na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Urzędu Miejskiego w Drawnie ( [bip.drawno.pl](http://bip.drawno.pl)).

Ponadto zaleca się badanie socjologiczne zarówno ilościowe jak i jakościowe mieszkańców Gminy w zakresie efektów podejmowanych działań, które powinno zostać przeprowadzone co najmniej dwukrotnie, tj. w połowie i na koniec okresu realizacji Strategii.

Sprawozdania i wiedza pozyskana w ramach badań pozwolą dokonać ewaluacji realizacji Strategii, czy w wyniku podejmowanych działań zaprojektowane cele są osiągnięte. W przeciwnym razie wskazana jest modyfikacja działań.

Realizatorzy poszczególnych działań mogą składać propozycje dodatkowych rozwiązań bądź modyfikować zaproponowane działania stosownie do możliwości i pojawiających się potrzeb.

## Spis tabel

TABELA 1. LICZBA MIESZKAŃCÓW GMINY W LATACH 2003 - 2012.....	8
TABELA 2. WSPÓŁCZYNNIK FEMINIZACJI.....	8
TABELA 3. LUDNOŚĆ WG EKONOMICZNYCH GRUP WIEKU.....	9
TABELA 4. RUCH NATURALNY.....	9
TABELA 5. URODZENIA ŻYWE.....	10
TABELA 6. ZGONY.....	11
TABELA 7. MIGRACJE LUDNOŚCI.....	12
TABELA 8. LICZBA ZAWARTYCH MAŁŻEŃSTW.....	13
TABELA 9. STRUKTURA WYKSZTAŁCENIA W POWIECIE I GMINIE – WG NSP 2011.....	14
TABELA 10. STRUKTURA WYKSZTAŁCENIA W GMINIE WG NARODOWEGO SPISU Powszechnego 2002 (NSP 2002).....	14
TABELA 11. STRUKTURA GOSPODARSTW DOMOWYCH WG NSP 2011.....	15
TABELA 12. GŁÓWNE ŹRÓDŁO UTRZYMANIA MIESZKAŃCÓW GMINY WG NSP 2011.....	15
TABELA 13. WYPOSAŻENIE MIESZKAŃ W GMINIE W INSTALACJE TECHNICZNO – SANITARNE WG STANU Z DNIA 31.12.2012 R.....	16
TABELA 14. LICZBA WNIOSKÓW O WYNAJEM I PRZYDZIELONYCH MIESZKAŃ KOMUNALNYCH.....	17
TABELA 15. DODATKI MIESZKANIOWE W LATACH 2010 – 2012 W GMINIE DRAWNO.....	18
TABELA 16. PODMIOTY GOSPODARCZE WPISANE DO REJESTRU REGON W GMINIE DRAWNO (STAN NA DZIEŃ 31.12.2013 R.).....	25
TABELA 17. STAN ZDROWIA MIESZKAŃCÓW GMINY W WIEKU 0 - 18 LAT WG STANU NA DZIEŃ 31.12.2013 R.....	27
TABELA 18. STAN ZDROWIA MIESZKAŃCÓW GMINY W WIEKU 19 LAT I WIĘCEJ WG STANU NA DZIEŃ 31.12.2013 R.....	27
TABELA 19. POMOC SPOŁECZNA W LATACH 2011 – 2013 NA RZECZ NIEPEŁNOSPRAWNYCH.....	30
TABELA 20. WYBRANE ŚWIADCZENIA RODZINNE W GMINIE W LATACH 2010 – 2012.....	31
TABELA 21. POPULACJE OSÓB, U KTÓRYCH WYSTĘPUJĄ RÓŻNE KATEGORIE PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH (DANE SZACUNKOWE) WG PARPA.....	33
TABELA 22. DZIAŁALNOŚĆ M - GKRPA W DRAWNIE W LATACH 2011 – 2013.....	34
TABELA 23. PRZESTĘPCZOŚĆ NA TERENIE GMINY DRAWNO W LATACH 2011 - 2013.....	37
TABELA 24. WYKROCZENIA NAJBARDZIEJ UCIAŹLIWE DLA SPOŁECZEŃSTWA W GMINIE DRAWNO W LATACH 2011 - 2013.....	38
TABELA 25. NIELETNI SPRAWCY CZYNÓW KARALNYCH W GMINIE DRAWNO W LATACH 2011 – 2013 .....	38
TABELA 26. OSOBY STARSZE KORZYSTAJĄCE ZE ŚWIADCZEŃ NIEPIENIĘŻNYCH POMOCY SPOŁECZNEJ W GMINIE DRAWNO W LATACH 2011 – 2013.....	42
TABELA 27. STRUKTURA OSÓB BEZROBOTNYCH W GMINIE DRAWNO W LATACH 2011 – 2013.....	47
TABELA 28. STRUKTURA OSÓB BEZROBOTNYCH W GMINIE WG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA W LATACH 2011 – 2013.....	48
TABELA 29. STRUKTURA OSÓB BEZROBOTNYCH W GMINIE WG WIEKU W LATACH 2011 – 2013....	48
TABELA 30. STRUKTURA OSÓB BEZROBOTNYCH W GMINIE WG STAŻU PRACY W LATACH 2011 – 2013.....	49
TABELA 31. LICZBA BEZROBOTNYCH ZE WZGLĘDU NA CZAS POZOSTAWANIA BEZ PRACY.....	50

TABELA 32. OSOBY BEZROBOTNE, PODSIADAJĄCE ORZECZENIE O STOPNIU NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI W GMINIE W LATACH 2011 – 2013.....	50
TABELA 33. FORMY AKTYWIZACJI BEZROBOTNYCH Z GMINY DRAWNO W LATACH 2011 – 2013...51	51
TABELA 34. OFERTY PRACY, ZGŁOSZONE PRZEZ PRACODAWCÓW Z GMINY DRAWNO W LATACH 2011 – 2013.....	51
TABELA 35. WARUNKI ŻYCIA W GMINIE.....	54
TABELA 36. PROBLEMY SPOŁECZNE WYSTĘPUJĄCE NA TERENIE GMINY.....	55
TABELA 37. PROBLEMY RODZINY W GMINIE.....	56
TABELA 38. PROBLEMY DZIECI I MŁODZIEŻY W GMINIE.....	56
TABELA 39. PROBLEMY OSÓB STARSZYCH W GMINIE.....	57
TABELA 40. PROBLEMY OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH W GMINIE.....	58
TABELA 41. POCZUCIE BEZPIECZEŃSTWA MIESZKAŃCÓW GMINY.....	58
TABELA 42. PRZYCZYNY BRAKU POCZUCIA BEZPIECZEŃSTWA MIESZKAŃCÓW W GMINIE.....	59
TABELA 43. CEL STRATEGICZNY NR 1: WSPIERANIE RODZINY W WYPEŁNIANIU JEJ FUNKCJI.....	70
TABELA 44. CEL STRATEGICZNY NR 2: OGRANICZENIE ZJAWISK PATOLOGICZNYCH.....	75
TABELA 45. CEL STRATEGICZNY NR 3: PRZECIWDZIAŁANIE BEZROBOCIU.....	83
TABELA 46. CEL STRATEGICZNY NR 4: POPRAWA JAKOŚCI I POZIOMU ŻYCIA OSÓB STARSZYCH I NIEPEŁNOSPRAWNYCH.....	87